БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, КАТТЫЖЫҢАР!

1925 чылда үндезилеттинген

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының
Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттериниң,
ажылчы чоннар депутаттарының область Совединиң органы

1955
ФЕВРАЛЬ
19
СУББОТА
№ 37 (3231)

Өртээ 20 коп.

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА

Америк журналистер В. Р. Херст, Кингсбери Смит болгаш Ф. Конниф олар-биле 1955 чылдың февраль 7-де Совет Эвилелиниң Маршалы Г. К. Жуковтуң беседазы (1—2 арыннар).

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң доктаалдары (2 арын).

М. Тарасов.—Россий Федерациязы Советтерге соңгулдаларының бүдүүзүнде (2—3 арыннар).

Депутаттарга кандидаттарның соңгукчулар-биле ужуражыышкыны (2 арын).

Белорус уран-чүүлдүң болгаш литератураның Москвада декадазы (3 арын).

КОЛХОЗТАРНЫҢ ОТЧЕТТУГ БОЛГАШ ОТЧЕТ-СОҢГУЛДАЛЫГ ХУРАЛДАРЫ: **М. Доржу.**— Колхозчуларның саналдарын амыдыралга боттандырар. **С. Маады.**— Четпестерни дүрген узуткаар. **О. Хуна.**— Колхоз бүдүрүлгезиниң улам ынайгы көдүрлүүшкүнү дээш (3 арын).

Улус демократтыг чурттары (4 арын).

Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелинде (4 арын).

Францияда чазак кризизи (4 арын).

Колхозтар тудуунга ыяш материалдарны белеткээри тудугнуң темпизин дүргедедир

Коммунистиг партия болгаш Совет чазак колхозтарда тудуг ажылдарын хөгжүдеринге хүн-бүрү улуг сагыш салыышкынын илергейлеп турар. СЭКП Төп Комитединиң болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң чоокта чаа чыылдырганы тудугжуларның Бүгү-эвилел чөвүлел хуралы тудуг ажылдарының түңнелин үндүрген болгаш бистиң чуртувуска тудуг херээн экижидериниң дугайында шиитпирни үндүрген.

Бистиң областың тудугжуларының чөвүлел хуралының киржикчилери Бүгү-эвилелдиң чөвүлел хуралының Кыйгырыын изин-биле чүүлзүнүп деткээннер. Тудуг ажылының талазы-биле бистиң областың колхозчу тудугжуларының мурнунда турар улуг болгаш харыысалгалыг сорулгалары —көшкүн чонну сууржулгаже шилчидери бистиң обласка канчаарда аажок улуг рольдуг. Бо сорулганы боттандырарда тудуг ажылын үндезининбиле экижидери, күш-ажылдың бүдүрүкчүлүүн бедидери, тудугнуң индустриалдыг аргазынче шилчиири чазартыкчыларның дуржулгазын хүн-бүрүде өөренири болгаш нептередири эргежок чугула.

Эрткен чылын тудуг ажылының планын күүседир талазы-биле районнарның аразында социалистиг чарыштың бирги черин Өвүр район ээлээш СЭКП обкомунуң болгаш облкүүскомнуң шилчиир Кызыл түгү-биле шаңнаткан. Ол ышкаш Өвүр районда «Коммунизмче орук» колхоз областың колхозтарының, Чөөн-Хемчик районда «Коммунизмче орук» колхоз колхозтарда тудуг бригадаларының аразында социалистиг чарыштың тиилекчизи ролун СЭКП обкомунуң болгаш облкүүскомнуң шилчиир Кызыл түгүн чаалап алган.

Ындыг болза-даа, СЭКП-ниң чамдык райкомнары, райкүүскомнар, МТС-тер директорлары болгаш колхозтар баштаар черлери тудуг ажылын чедир үнелевейн турарының фактылары бар. Сөөлгү каш чылдарның дургузунда областың тудуг ажылының планнары күүсетинмейн келген. Ылангыя бистиң областың тудугжуларының мурнунга партия болгаш чазактың салган сорулгазын күүсетпээнин эрткен чылдың түңнели херечилеп турар. 1954 чылда чуртталга бажыңнарының планы 58,2 хуу, бүдүрүлгениң, культура-амыдыралдың тудугларының планы 50 хуу күүсетинген болгаш 13 муң баш малды чылыг кажаа-биле хандырбаан.

Районнарда тудуг планының күүсетинмейн турарының чылдагааннары чүдел? Ооң чылдагааннары болза, тудуг ажылын партия, совет органнар, МТС-тер, колхозтар удуртукчулары холга тудуп албазында, тудуг бригадаларынга, ылангыя тудугжулар ортузунга партийжи-политиктиг болгаш организастыг ажылдарны кошкатканында, ол ажылдың бүдүрүкчүлүүн бедитпээнинде, тудугга күш-ажылды организастаарын болгаш тудугжуларның сагылга-чурумун сулараткаанында, тудугжуларның материалдыг чаагай амыдыралын кичээнгей салбаанында, тудуг бригадаларының составының доктаамал эвезинде, тудуг ажылынга хереглээр тууйбуну, чу[illegible]ы, дашты болгаш өске-даа дериглери баш бурунгаар четчир санныы-биле хандырбаанында болгаш тудугнуң ыяш материалдарын кезип, кышкы хар кыры-биле тудуг шөлдеринче сөөртүп чедирериниң планын күүсетпейн турарында болуп турар. Бо айытынган ажылдарны партия организациялары болгаш кедээ ажыл-агый органнары, МТС-тер, колхозтар удуртукчулары кыска хуусааның дургузунда эки шынарлыг боттандырар болза тудуг ажылының темпизи каш катап бедиир ужурлуг.

Бо чылдың апрель 1-ге чедир тудугга хереглээр бүгү ыяш материалдарны кезип, ооң 70 ажыг хуузун тудуг шөлдеринче сөөртүп чедирген турар сорулганы салган. Ындыг турбуже, ол ажыл районнарда, колхозтарда чөгенчиг оожум темпилиг чоруп турар. Бо чылдың февраль 1-ге чедир колхозтар тудуг ыяжын кезериниң планын —55,5 хуу, а тудуг шөлдеринче сөөртүп алырын чүгле — 7,9 хуу күүсеткен. Районнарда колхозтарны алырга байдал оон-даа дора болуп турар. Чижээлээрге тудуг шөлдеринче ыяш сөөртүрүнүң планын Чаа-Хөл, Улуг-Хем, Каа-Хем районнарның колхозтары чүгле — 3 хуу, Барыын-Хемчик болгаш Сүт-Хөл районнарның колхозтары — 4 хуу күүседип турар. Тес-Хем районнуң колхозтары тудуг шөлүнче 10.500 кубометр тудуг ыяжы сөөртүр планныг турган, чүгле 700 кубометрин, Эрзин районнуң колхозтары 8500 кубометрниң чүгле 280 кубометрин белеткеп сөөрткен.

МТС-тер база-ла дузалашпайн турарлар. Ылангыя Сүт-Хөл, Тес-Хем, Чадаана, Чаа-Хөл, Бай-Тайга МТС-тер колхозтарга ыяш сөөртүр тракторлар чорутпаан болгаш чамдык чоруткан тракторлары айы-биле колхозтар төвүнде үрелип чыдар чүүлдер бар. Чамдык колхозтар боттарының автомашиналарын тудуг ажылынга мынчага чедир киириштирбээннер. Областың колхозтарында 200 ажыг автомашиналарның чүгле 19-зу тудугнуң ыяш белеткелинде ажылдап турары факт болур.

Колхозчуларны сууржудары бистиң областың байдалынга бир эң чугула ажыл болур деп чүвени ханызы-биле үнелеп көргеш районнарның партия, совет болгаш кедээ ажыл-агый органнары, ылангыя колхозтар тудуунуң талазы-биле область эргелели колхозтарда тудуг ажылын дүргедедир талазы-биле бо чылын улуг ажылды кылыр ужурлуг. 1955 чылда чуртталганың 1800 бажыңнарын, бүдүрүлгениң 100 тудугларын, уругларның 40 яслилерин, 50 чунар бажыңнарны болгаш 102 муң баш мал, 10 муң баш куш кирер кажааларны тудары көрдүнген. Бо сорулганы боттандырарда кышкы үеде тудугга хереглээр бүгү ыяш материалдарны тудуг кылыр черлерже сөөртген турарынче кол кичээнгейни салыры негеттинип турар.

СЭКП райкомнары, райкүүскомнар, колхозтар болгаш МТС-тер удуртукчулары колхозтарның организастыг, ажыл-агыйын улам ынай быжыглаар, колхозтарда тудуг ажылының удуртулгазын күштелдирер, доктаамал составтыг тудуг бригадаларын колхоз бүрүзүнге четчелеп тургузар болгаш тудугжулар ортузунга масса-политиктиг ажылды чорудар дээш боттуг хемчеглерни алыры эргежок чугула.

Кышкы үеде бүгү колхозчуларның кол күжүн тудуг ажылынче таарыштыр организастаары колхоз баштаар черлериниң, ында партия организацияларының чугула сорулгазы болур. Колхозчуларның кол күжүн тудуг ыяжын кезип, сөөртүрүнче эвилелдээр болгаш оларны автомашиналар, тыртар күштер болгаш өске-даа чугула хереглеттинер чүүлдер-биле хандырар херек.

Тудуг ажылының темпизин дүргедедирде, ооң шынарын бедидерде тудугжуларның күш-ажылын шын организастаары-биле кады оларга күш-ажылдың чаа төлевирин чеп санап бээри улуг ужур-дузалыг. Ол болза тудугжуларның бот сонуургалын көдүрер, оларның амыдырал-чуртталгазын кажангызындан-даа артык экижидер арганы бээр деп чүвени утпас ужурлуг.

Тудуг ажылының бо чылгы планнарын ажыр күүседир болгаш ооң шынары дээш районнар, колхозтар болгаш бригадалар аразында социалистиг чарышты боттуг организаставышаан, ооң түңнелдерин доктаамал чорудары СЭКП райкомнарының, райкүүскомнарның, колхозтар тудуунуң талазы-биле область эргелелиниң, колхозтар баштаар черлериниң чугула хүлээлгези болур.

* * *

Совет Армияның болгаш Шериг-Далай Флодунуң хүнүнге уткуштур

Совет Армияның болгаш Шериг-Далай Флодунуң 37 чыл оюнга чурттуң хоорайларында болгаш суурларында белеткелдерни чорудуп турар. ССРЭ-ниң Чепсектиг Күштериниң дайынчы төөгүзүн көргүзүп турар улуг делгелгелерни болгаш фото-витриналарны шериг кезектеринде, корабльдерде болгаш өөредилге черлеринде белеткеп турар.

Ол ойга алдар кылдыр эвилелдешкен республикаларда, крайларда болгаш областарда боодалга, аът болгаш хаак спортунуң талазы-биле маргылдааларны чорудуп турар, радист-коротковолниктерниң маргылдаазын организастап турар. Шак ол чаңчыл болган массалыг маргылдааларда Армияга, ужар-чүүлге болгаш флотка дузалаарының эки-тура ниитилелиниң эге организацияларының муң-муң командалары киржип турарлар.

Совет Армияның болгаш Шериг-Далай Флодунуң 37 чыл оюн демдеглээри-биле Совет Армияның М. В. Фрунзе аттыг Төп Бажыңының библиотеказында ном делгелгези ажыттынган. Бистиң Төрээн чуртувустуң айыыл чок чоруун идегелдиг хандырарының талазы-биле Коммунистиг партияның болгаш Совет чазактың сагыш салыышкынын тодаргайлап турар чогаалдарны делгелгеде салган. Шак ындыг ном делгелгелерин Москваның хөй-хөй библиотекаларында организастап турар.

(СЭТА).

Америк журналистер В. Р. Херст, Кингсбери Смит болгаш Ф. Конниф олар-биле 1955 чылдың февраль 7-де

Совет Эвилелиниң Маршалы Г. К. ЖУКОВТУҢ беседазы

Бот-боттарының аразынга байыр чедиришкениниң сөөлүнде Кингсбери Смит Майнада Франкфурт хоорайга маршал Жуковка америк орденин генерал Эйзенхауэр тыпсып турда ол чораанын демдеглээн. Г. К. Жуков генерал Эйзенхауэр-биле бодунуң ужуражыышкыннарын сеткил ханыышкынныг сагтып турар деп чугаалаан.

Ооң сөөлүнде моон адаанда беседа болган:

Херст—Каттышкан Штаттарга баары-биле силерни генерал Эйзенхауэр чалап турганының дугайын дыңнаан мен ийин.

Г. К. Жуков — Ийе, генерал Эйзенхауэр Каттышкан Штаттарга баарынче мени ийи катап чалаан, ынчалза-даа мээң кадыымның байдалы болгаш соңгаарлатынмас ажыл-херектер ол үеде ынаар баар арганы меңээ бербейн барган.

Херст — Англияга болгаш Францияга чораан силер бе?

Г. К. Жуков — Чок, Англияга болгаш Францияга барып көрбээн мен. Ол ышкаш Кыдатка-даа, Кореяга-даа чорбаан мен. Мени ол черлерге чораан деп америк парлалга бижээн (шупту катырышкан).

Кингсбери Смит — Бир эвес президент Эйзенхауэр силерни чалаар болза, Каттышкан Штаттарга ам баарын чөпшээрежип болур силер бе?

Г. К. Жуков — Ам дээрезе кандыг-даа чалалгалар албаан мен, ынчалза-даа бистиң чурттарывыстың аразында туруп турар байдалдар ам үеде ындыг чорууш кунга таарымчалыг эвес деп бодап турар мен. ССРЭ биле Американың аразында амгы туруп турар байдалдар турда маршал Жуков АКШ-че чоруй баарга, америк болгаш совет улустарга ужуру билдинмес болур ийик. Мээң сеткилимниң ханызындан күзээр чүвем болза, бистиң ийи чурттарывыстың аразынга удур-дедир харылзааларны экижидери болур. Харылзаалар экижий бергенде Каттышкан Штаттарга барып күзээр болгаш ону кылыр ийик мен.

Херст—Силер ышкаш бис база-ла ССРЭ-биле АКШ-тың аразынга удур-дедир харылзааларны экижидерин сеткилдиң ханызындан күзеп турар бис. Ол болза, кол чүүл болур, ол дээш бис мында чедип келген бис.

Кингсбери Смит — Дайын доозулган соонда Совет армияның дугайында америк улус чүнү-даа билбейн турар. Удур-дедир харылзааларны экижидер төлээде шериг миссиялары-биле үргүлчү солчужуушкунну организастаар дугайын кандыг деп бодаар силер?

Г. К. Жуков — Бот-боттарын шын билчир төлээде, бирги ээлчегде, чогуур политиктиг, экономиктиг болгаш культурлуг удур-дедир харылзааларны организастаар херек. Чүгле шериг миссиялары-биле солчужуушкун шын удур-дедир харылзааларны тургузарын болдурбас.

Конниф — Ол дээрге бистиң чурттарывыстың аразынга калбак харылзааларны тургузары дээш силерниң туруп турарыңар ол эвес ирги бе?

Г. К. Жуков — Ийе, мен бүгү совет улус ышкаш ындыг харылзааларны тургузары дээш туруп турар мен, ынчалза-жок амгы ышкаш байдалдар болгаш удур-дедир харылзаалар турда, чүгле шериг миссияларын солужарын чорудары ажык чок деп санаар мен.

Херст—Мында олуруп турар үш америк корреспондентилерден Конниф шериг айтырыы-биле эң-не эки таныш кижи чүве, ынчангаш ол силерден каш айтырыглар салырын күзеп турар.

Г. К. Жуков—Шериг херээниң дээрги Конниф ышкаш ындыг улуг тускай эртемниг кижини хандырып шыдаарымны билбейн турар-даа болзумза, силерниң сонуургап турарыңар айтырыгларга харыылаарын кызыдып көрейн (шупту катырышкан).

Конниф — Ам үеде Каттышкан Штаттарда совет-герман дайынның дуржулгазын бирден бирээ чокка өөренип турар. АКШ-тың шериг талазы-биле тускай эртемниглериниң аразында ол дайын чоруп турда эргилделиг үе болза, Сталинград тулчуушкуну эвес, а 1941 чылда немецтерни Москва чанынга чылча шапканы болур деп бодал бар. Силер канчаар бодап турар силер?

Г. К. Жуков — Совет Чепсектиг Күштер герман армия ышкаш ындыг күштүг дайзынның шаап халдаашкынын чүгле ойтур шавар аргалыын эвес, харын-даа ону чок кылыр аргалыын Москва чанының тулчуушкуну көргүскен.

Дайынның эң эгезинден тура-ла, тодаргайлаарга, гитлерлиг Германияның бистиң чуртувусче хенертен халдааныының сөөлүнде, тиилээривиске бүрүн идегелдиг турган бис.

1941—1942 чылдарда элээн каш чедиишкинниг операцияларны чорутканының түңнелинде дайынга эргилде эгелээн.

Сталинград тулчуушкунунуң сөөлүнде инициатива Совет Армияның холунче шилчээн. Курск тулчуушкунунуң сөөлүнде ол бисче бүрүн шилчээн.

Курск тулчуушкунунуң сөөлүнде бүрүн тиилелгеге кандыг-даа чигзиниг биске турбаан.

Херст —Москва чанынга тулчуушкунга болгаш Сталинград тулчуушкунунга силер бодуңар-биле киржип турган силер бе?

Г. К. Жуков — Камгалал комитединиң шиитпири-биле Москваның камгалалының үезинде шериглерниң командылакчызынга томуйлатырган турган мен. Сталинград тулчуушкунунга Сталинград операциязын чорудар талазы-биле бүгү белеткел ажылдарын удуртуп турган мен. Операцияны бодун чорударын маршал Василевский боттандырган. Мен ол үеде, бодунуң күштерин таарыштырып аптар арганы Гитлерге бербес дээш боттандырарынга белеткениип турганывыс, дараазындагы шаап халдакчы операцияларның белеткелин кылып турган мен.

Конниф — Россияже халдаан фактыдан аңгыда, Гитлерниң эң улуг тактиктиг частырыы чүде деп санап турар силер?

Г. К. Жуков — Силер стратегтиг частырыгларның дугайын айтырып тур боор силер аа?

Конниф — Стратегтиг.

Г. К. Жуков—Гитлерниң эң улуг стратегтиг частырыы болза, Совет Эвилелиниң аргаларын чедир үнелевээни болур.

Конниф — А тактиктиг частырыы чүдел?

Г. К. Жуков — Шеригниң янзы-янзы хевирлериниң демниг хөделириниң ажыктыгзызын чедир үнелевээни, ылангыя артиллерияның ролюн чедир үнелевээни болгаш ужар-чүүлдүң ролюн эмин эртир үнелээни болур. Артиллерияның четпестериниң күштүг ужар чүүл-биле дуй хаарын Гитлер кордап турган, ынчалза-даа ужар чүүл болза, шеригниң эмин эртир нарыыргак хевири болур. Ол агаар бойдус болгаш өске-даа элээн каш байдалдарның ындыг факторларындан хамааржыр.

Конниф — Силерниң бодап турарыңар-биле алырга, америк шериг удуртукчулар кандыг улуг стратегтиг частырыгларны кылганнарыл?

Г. К. Жуков— Аңаа эң эки харыыны американнар боттары берип болур деп бодаар мен. Ол оларга эң кээкү.

Кингсбери Смит — Келир үедеги дайынга ядролуг чепсекти ажыглаарындан чайлаар аргажок болур деп ужар-чүүлдүң англи маршалы Джон Слессер бодунуң сөөлгү номунга демдеглээн. Силер чүү деп бодап турар силер?

Г. К. Жуков — Ындыг янзылыг бодалды чүгле маршал Слессер эвес, Барыын Европада болгаш АКШ-та элээн хөй өске-даа улуг шериг ажылдакчылары база барымдаалап турар. Бис шуут-ла удурланышкак бодалды ээлеп турар бис. Бис атомнуг дайынны бүрүн хорууру дээш туржуп турар бис, бир эвес атомнуг чепсек хорутунар болза, кижи төрелгетен оон чүгле удуп, алыр. Атомнуг чепсек, химиктиг чепсектиң хоругдатынганы ышкаш, хорутунар ужурлуг деп санап турар мен.

Кингсбери Смит — Бир эвес келир үедеги дайынга атомнуг чепсек ажыглатынмас болза, Россияга, сан талазы-биле хөйүнүң ужурундан, дыка улуг артык күш тургустуна бээр деп Каттышкан Штаттарда хөй-хөй тускай шериг эртемниглер санап турарлар.

Г. К. Жуков—Ындыг чугаалар болза, идегээчел кижилерни төөредиринче угланган хоозун чулчуруушкун болур деп бодап турар мен. Дайын кыпсырынче бис чүткүп көрбээн бис база чүткүвейн турар бис дээрзин демдеглээр күзелдиг мен. Атомнуг болгаш водородтуг чепсектерни алыр болза, бисте олар база бары силерге билдингир болгай.

Херст — Кайы-кайы талаларда атомнуг чепсектиң бар чоруу тайбыңның магадылалы болур, чүге дээрге атомнуг халдаашкындан айыылзынгаш ийи талаларның кайызы-даа дайын эгелээрин дидинмес деп Каттышкан Штаттарда кончуг хөй кижилер санап турар. Силерниң бодалыңар кандыгыл?

Г. К. Жуков — Атомнуг чепсектиң бары ону ажыглай берип болурун боду-ла херечилеп турар болгаш чамдык тенек араан кижилер, чүнү-даа барымдаалап көрбейн, ол чепсекти ажыглай берип болур. Бистиң сорулгавыс болза, ол чепсекти хорууру дээш бүгү күштер-биле демисежири болур. Бүгү делегейниң улустары бо айтырыгга бистиң талавыста турар дээрзинге бүзүрээр мен база кажан-даа болза улус бодунуң шиитпирлиг сөзүн чугаалаар дээрзинге ол ышкаш бүзүрээр мен. Атомнуг чепсек кайы-даа талаларга айыылдыг дээрзин утпазы эргежок чугула. Атомнуг дайын, халдаашкынга таварышканнарга-даа, халдап турарларга-даа ол бир дөмей айыылдыг.

Конниф — Ийи талаларда күштүг атомнуг чепсектиң бары чаа дайынның кыптып үнериниң айыылын чаягаар-ла чок кылып турар деп суруглуг америк генерал Макартур чоокта чаа медеглээн.

Г. К. Жуков — Ол шын эвес бодал-дыр деп санап турар мен. Ооң-биле кады айтырыгны ынчаар тургузар чорук үргүлчү чепсеглениишкиннер эндере бүдүреринче аппар чыдар. Ындыг янзылыг харыысалга чок медеглелдерни хөй-хөй суруглуг шериг ажылдакчылары, чижээ, Монтгомери болгаш Грюнтер база кылып турган.

Кингсбери Смит —Соңгу-атлантика пактызының чөвүлелиниң сөөлгү хуралынга келир үедеги дайынга атомнуг чепсек хереглеттинер дээр баш бурунгаар көрүүшкүнге үндезилеттинген камгалалдың планын чогаадып тургузарын генерал Грюнтерге даарткан. Атомнуг халдаашкынга удур бодуңарның чуртуңарның камгалалын белеткеп турар силер бе?

Г. К. Жуков—боттарывыстың Төрээн чуртувусту идегелдиг камгалаарынга бүгү эргежок чугула чүүлдерлиг бис, ынчалзажок, бис эки алгыштан багай тайбың дээре деп принципке үндезилеттингеш дайынны канчап-ла болдурбазының дугайын база бодап турар бис. Бир эвес каас-коя сөстерден эки ажыл херекче шилчиир болза, тайбың хандыртынар. Эки ажыл херектер дээш хөделир өй келбээн чүве бе?

Кингсбери Смит — Тайбыңны камгалап арттырары эргежок чугула дээрзинге силерниң-биле Эйзенхауэр чөпшээрежир деп бодап турар мен.

Г. К. Жуков — Ол чүгле мээң хууда херээм эвес. Ол бодал болза, бүгү совет улустуң бодалы, ССРЭ-ниң чазааның болгаш Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының бодалы болур. 1945 чылда генерал Эйзенхауэр Германиядан АКШ-че чорууруунуң мурнунда ооң-биле үргүлчүлээшкинниг беседа кылган мен. АКШ ССРЭ-же кажан-даа халдавас деп Эйзенхауэр меңээ чугаалаан. ССРЭ база-ла кажан-даа АКШ-че холун көдүре бербес деп аңаа харыылаан мен. Ону чугаалап тура, частырыг кылбаан мен дээрзинге бүзүрээр мен. Бодунуң сөстерин херек кырынга боттандырар төлээде, генерал Эйзенхауэр ооң хамааржыр бүгү чүүлдерни кылыр боор деп идегээр мен. АКШ-тың чазааның талазындан ооң эң эки бадыткалы болза, Совет Эвилелин долгандыр шериг базаларын чок кылыры болур ийик. Бистиң кызыгаарларывыска ол хире чоок тургустунган ол базаларның бар турарында илереп турар ССРЭ-те айыылды бис эскербейн эртип шыдавас бис дээрзин силер боттарыңар билир силер.

Кингсбери Смит — Ийи улуг чурттарның армияларының ийи кескү удуртукчуларының ол беседазынга бот-боттарынга удур дайылдашпас деп аазаашкыннар кайы-кайызынга бердинген деп чугаалап болур бе?

Г. К. Жуков — Бис ынчаарда шериг кижилер болуп чугаалашкан бис, ССРЭ биле АКШ-тың аразында дайынга кандыг-даа үндезиннер көрбейн турган бис. Ам үеде байдал өскерилген, ол Совет Эвилелиниң буруузу-биле болбаан. ССРЭ биле АКШ-тың аразында харылзаа баксыраан болгаш кончуг таарымча чок болуп турар. Сорулга болза, удур-дедир шын харылзааларны катап тургузары болур.

Херст — Бистиң базаларывыс хөй-хөй чурттарда бар дээрзи-биле чөпшээрежип турар мен, ынчалза-даа бис кажан-даа кымче-даа халдап көрбээн бис. АКШ-ка шуут-ла чоок турар чурттарже безин халдап көрбээн бис. Шериг базалары болза, ССРЭ-ге удур эвес, а кандыг-бир өске чуртка, чижээ, Кореяга азы Индий-Кыдатка удур угланган политиктиг күш болуп чүгле айыыл чок чорукка хемчег кылдыр тургустунган (Кореяга азы Индий-Кыдатка удур деп чугаалаанда Кингсбери Смит-биле Конниф катырышканнар).

Г. К. Жуков — АКШ кажан-даа кымче-даа халдап көрбээн дээрзи төөгү талазы-биле шын эвес-тир. АКШ Совет Эвилелинге удур интервенцияга киришкен болгай, ол бодунуң чепсектиг күштери-биле Азияда элээн каш күрүнелерниң иштики херектеринге киржип турар болгай. АКШ-тың шериг базаларын ап көөр болза, олар АКШ-тан кончуг ырак турар деп бодап турар силер бе? Бир эвес олар Европада эвес, Кыдаттың эриктеринде болгаш ССРЭ-ниң кызыгаарларында шуут-ла чоок эвес, а АКШ-ка чоок турган чүве болза, мен оларның туруп турарын кандыг-бир янзы-биле шынзыктырып болур турган ийик мен. Шериг базаларының ындыг янзылыг туруп турары оларны айыыл чок чоруктуң хемчээ кылдыр тургусканының дугайын бүзүрелдиг болдурбайн турар. Ол базаларның туруп турарындан совет улус бодунга болгаш бодунуң өңнүктеринге — улус демократтыг чурттарынга болгаш Кыдатка шуут-ла кыжаныгны көрүп турар.

Кингсбери Смит —Дээрги Хрущев-биле беседага ол-ла айтырыг дегдинген турган болгаш Хрущев Каттышкан Штаттарның ботка айыыл чок чоруктуң сорулгазы-биле шериг күштери дең болурун күзеп турарын билип турар мен деп чугаалаан, ынчалза-даа шериг күчүзүнге артык чорукту АКШ-тың чедип алыр оралдажыышкынынга удурланып турарын чугаалаан. Бот-боттарын билишпес чорук мында болуп турар-ла боор. Базалар болза, чогум-на бистиң күштеривистиң дең болурун чедип алыр арга болур.

Г. К. Жуков — Силер Н. С. Хрущевтуң чугаазын билбейн барган-дыр силер дээрзинге бүзүрээр мен. Америк базаларның ССРЭ-ни долгандыр туруп турар чорук АКШ-тың камгаланыкчы эвес, а шаап халдакчы бодалдарының дугайын херечилеп турар. Бо айтырыгларны ылгап билир бис. Базалар камгалалдың турар черинден азы АКШ-тан ол хире күштүг ыраттынган турда, камгалал дугайында кандыг чугаа турар боор? Ындыг шериг базаларын тургузарының сорулгазы болза, камгалал эвес, а халдаары болур.

Кингсбери Смит — Соңгу-атлантика пактызының киржикчилери чурттарга бистиң алган хүлээлгелеривис ёзугаар бис чүгле АКШ-ты эвес, өске чурттарны база камгалаар ужурлуг бис.

Херст — Базалар чогум чүү чүвеге бараан болуп турарыл, халдаашкынга бе азы камгалалга бе дээрзин чүгле чүрек-биле билип болур.

Г. К. Жуков — Мен бодаарымга, мындыг шыңгыы херекке ыяавыла мерген угаан херек. Чүрек чамдыкта частырыгны кылыптар.

Бистиң сорулгавыс болза, чепсегленишкиннер эндере бүдүреринге шынзыдышкын дилээри эвес, а дайынны болдунмас кылырынга практиктиг оруктар тывары болур деп бодап турар мен. Силер боттарыңарның үлгедиишкиннериңерни шынзыктырарыңар, боттарыңарның шериг базаларыңар-биле бисти бүзээлевишаан, шын кылып турар бис дээрзинге бисти бүзүредирин оралдажырыңар чугаажок, ынчалза-даа бис силерниң-биле чөпшээрешпезинге эң шыңгыы үндезиннерлиг бис.

Мен бодаарымга, шериг чөрүлдээлерин, бир тээ ол улустуң эктинге кончуг кадыг-берге үүрге салып турар болганда, узуткап чок кылыр үе келген.

Херст — Жуков болгаш Эйзенхауэр ышкаш шериг кижилер, солдаттар, чаа дайын кыпсырының орнунга тайбыңны камгалап арттырарын кымдан-даа артык эки билирлер. Мен бодаарымга, шериг кижилер тайбыңны камгаалырынче чүткүп турарлар.

Г. К. Жуков — Бистиң чуртувуста бүгү улус, ооң иштинде шериг кижилер база, тайбың дээш демисежип турар. Совет улус, Коммунистиг партия болгаш Совет чазак боттарының тайбың дээш демиселинге чаңгыс эп-сеткилдиг. Америк чазак база тайбың дугайында чулчуруушкундан тайбыңны камгалаарының херээнче шилчиири күзенчиг болур ийик. Ындыг политиканы америк улус-даа, делегейниң бүгү улустары-даа деткиир ийик.

Ындыг болзажок, элээн каш байдалдар улустар аразының байдалын баксырадып турар. Чижээ, америк чазактың тайбыңга ынакшылдыг сөстериниң хөлегезинде Тайваньга (Формозага) хамаарыштыр төөгү кончуг көрүш чок болуп турар. Каттышкан Штаттарның чазаанга ол буурап дүшкен Чан Кай-шиниң чүге херектиин черле билбестир мен. Чан Кай-шини камгалаар чорук Американың ат-нүүрүн шыңгыы баксыраткан. Кыдаттың иштики херектеринге АКШ-тың киржир чоруу Кыдаттың хөй миллион улузун АКШ-ка удур көдүрүп үндүрген.

(Төнчүзү 2-ги арында).

Г. К. ЖУКОВТУҢ беседазының төнчүзү

Англияның болгаш АКШ-тың, а ол ышкаш өске-даа чурттарның улустарын болганчок-ла бисти агрессорлар болуп үнүп келип болур деп бадыткап кылбышаан, ССРЭ-ниң шериг күчүзү-биле коргудуп турар. Ол болза, мелегей чүлчуруушкун болур. Биске ындыг политика болгаш бодалдар турган чүве болза, боттарывыстың шериг күчүвүстү ажыглап болурувус черле таарымчалыг үелер биске турган дээрзин чугаалаар херек. Чижээ, гитлерлиг Германияны чылча шапканының сөөлүнде Европа кончуг кошкак, Англия хоозурап куруглаан турган. Совет Эвилели дайынның төнчүзүнде канчаар-даа аажок улуг шериг күчүлүг турган. Барыын Европаның кошкак чоруун ажыглаваан бис. ССРЭ-ниң талазындан шериг кыжаныының дугайында хоозун чүлчуруушкун Совет Эвилелиниң даштыкы политиказы-биле бичии-даа дугжур чүвези чок. Совет Эвилелиниң талазындан агрессия-биле улустарны коргудар чорук тайбыңны деткииринче эвес, а чаа дайынны пропагандалаарынче угланган кара сагыштыг сорулгаларны сүрүп турар. Ынчангаш аңаа төнчүнү салыры эргежок чугула. Ындыг бадыткаашкыннарның частырыглыын тайылбырлаар херек, оон башка тайбыңның херээнге хора чедирер.

Кингсбери Смит — Кажан Европа болгаш АКШ кошкак турда, агрессиядан камгалал болза, бисте атомнуг бомбаның бары болур деп бистиң дипломаттарывыс санап турган.

Г. К. Жуков — Чүгле атомнуг бомбалар-биле дайынга тиилеп алыры болдунмас дээрзин барымдалаар херек. Оон аңгыда, ол үеде олар силерге кончуг эвээш — шупту 5—6-ла турган, олар кандыг-даа шиитпирлиг ужур-дуза ойнавайн турган.

Конниф — Бо айтырыгны силер биске бодаарга эки билириңер көскү-дүр.

Г. К. Жуков — Ол болза атомнуг бомбаларның бүдүрүлгезиниң эгези үе турган, ол кайы хире нарыын бис боттарывыстың хууда дуржулгавыстан билир бис.

Херст—Делегейниң бирги дайынының үезинде орус армияга генерал Александр Сибирский албан эртирип турган. Ам ол АКШ-та чурттап турар болгаш дайынга ужар-чүүлдү ажыглаарының айтырыгларының талазы-биле улуг тускай эртемниг кижи кылдыр санатырып турар. Сибирский биле фельдмаршал Монтгомери боттарының сөөлгү чугааларынга ам үеде авианостар ажыглаары таарымчалыг деп санап турарлар. Бистиң билип турарывыс-биле алырга, Совет Эвилели авианостар бүдүрбейн турар, а колдуунда-ла суг иштинге чоруур хемелер, крейсерлер тудуп турар. Бо айтырыг талазы-биле силерниң бодалыңар кандыгыл?

Г. К. Жуков — Чүнүң-даа мурнунда, биске эрги орус армияга генерал Сибирский деп кижи турбаанын чугаалаксап тур мен. Чугаа Америкаже дезе берген ак-гвардейжи генерал Северскийниң дугайында чоруп тур боор. ССРЭ-де авианостар бүдүрүтүнүп турар бе дээрзинге, сөөлгү үеде Шериг-Далай флодунуң айтырыгларын кылып көрбээн болганымда, силерге харыылап шыдавас мен. Авианостарга удур чугаалап тура, Северский биле Монтгомери чүүжүвеге үндезилетинип турганын билбес мен.

Фельдмаршал Монтогомериниң чугааларын кичээнгейлиг хайгаарап турар мен. Сөөлгү үеде ол төлгелекчи шуваганчызыг-даа, хөрүмнекчизиг-даа чорукче хуула берген деп санап турар мен.

Кингсбери Смит — Силерге сөөлгү айтырыг салыксап тур мен. Чоокта чаа генерал Грюнтер Германия чокка Европаның камгаланыр аргалыын билбейн турар мен деп ажыы-биле медеглээн. Бир эвес силер Грюнтерниң орнунга болган болзуңарза, бодуңарның баш бурунгаар билип турарыңар дайзынның күжүн билип тура оон-биле чөпшээрежип болур ирги силер бе?

Г. К. Жуков — Бир эвес генерал Грюнтер бодунуң дайзыны деп санап турарларының ёзулуг бодал-сорулгаларын билген болза, ол ынчаар чугаалавас ийик. Ол дайын дугайын эвес, а найырал дугайын чугаалаар ийик. АКШ-тың шериг эвилелчизи болур Германияны алыр болза, герман улус, аңаа канчап-даа таарышпас эрге-ажыктар дээш, бодунуң ханын төгер күзелдиинге чигзинип турар мен.

Херст — Силерден албан ужурунуң эвес бир айтырыг салыксап турар мен. АКШ-ка ээп чеде бергеним сөөлүнде дораан президент Эйзенхауэр-биле ужуражыр мен, аңаа кандыг-бир чүүл дамчыдарын күзеп турар Силер бе?

Г. К. Жуков — Президент Эйзенхауэрге чүнүң-даа мурнунда мээң эң эки күзелдеримни дамчыдарыңарны дилээйн. Берлинге контроль чөвүлелинге кады ажылдап турган үевисти үргүлчү сактып чоруур кижи мен. Ынчаарда бис хөй ажыктыг чүүлдү кылып турган бис. Бистиң эки харылзааларывыс бистиң чурттарывыстың аразында бот-боттарын эки билчиринге арганы берип турган. Бистиң чурттарывыстың аразынга найыралдыг харылзааларны катап тургузар дугайында мээң күзеп турарымны президент Эйзенхауэрге дамчыдып бериксеп турар мен.

Беседаны **Л. Хадарков** дыңнап бижээн.

Школага одаар ыяш

Чөөн-Хемчик районнуң «Коммунизмче орук» колхозтуң эш Сотпага удуртурган 25 кижи составтыг тудуг бригадазы Чыраа-бажы 7 чыл школазының 1955—56 өөредилге чылында одаар 800 кубометр ыяжын Дагыр-Шемиде хап белеткээн.

Бригада ам колхозтуң 1000 кубометр ыяжын белеткээри-биле кирипкен. Көвей, Момай, Алдын-оол хүн-нормазын 120—150 хуу күүседип турарлар.

Бригадада агитас массалыг ажыл доктаамал чорууп турар, эштер Семис-оол, Сотпа олар соңгулдалар Дүрүмүнүң болгаш Совет Конституцияның талазы-биле беседаларны, номчулгаларны үргүлчү чорудуп турарлар.

М. ООЛЧУКАЙ.

ССРЭ-ниң министрлерин томуйлаар дугайында ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Чарлыктарын бадылаар дугайында

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң доктаалы

Совет Социалистиг Республикаларның Эвилелиниң Дээди Соведи:

ССРЭ-ниң Транспорт тудуушкунунуң министринге—**Кожевников** Евгений Федоровичини;

ССРЭ-ниң Хоорай болгаш көдээ тудуушкун министринге—**Козюль** Иван Корниловичини;

ССРЭ-ниң Хем флодунуң министринге —**Шашков** Зосима Алексеевичини;

ССРЭ-ниң Кара металлургия министринге—**Шереметьев** Александр Григорьевичини;

ССРЭ-ниң Электростанциялар тудуушкунунуң министринге—**Логинов** Федор Георгиевичини;

ССРЭ-ниң Садыг министринге—**Павлов** Дмитрий Васильевичини;

ССРЭ-ниң Нефть үлетпүрүнүң бүдүрүлгелериниң тудуушкун министринге—**Евсеенко** Михаил Андриановичини томуйлаар дугайында ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Чарлыктарын бадылаар деп доктаатты.

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Даргазы
К. ВОРОШИЛОВ.
ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Секретары
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1955 чылдың февраль 7.

ССРЭ-ниң Дээди Судунуң кежигүннери хүлээлгелерден хостаар дугайында

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң доктаалы

Совет Социалистиг Республикаларның Эвилелиниң Дээди Соведи ССРЭ-ниң Дээди Судунуң кежигүннери хүлээлгелерден:

Детистов Иван Васильевичини;

Дмитриев Леонид Дмитриевичини;

Зарянов Иван Михеевичини;

Клопов Павел Тихоновичини;

Матулевич Иван Осиповичини;

Павленко Пантелей Петровичини хостаар деп доктаатты.

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Даргазы
К. ВОРОШИЛОВ.
ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Секретары
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1955 чылдың февраль 7.

ССРЭ-ниң Дээди судунуң кежигүннерин соңгуур дугайында

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң доктаалы

Совет Социалистиг Республикаларның Эвилелиниң Дээди Соведи ССРЭ-ниң Дээди судунуң кежигүннеринге:

Борисоглебский Виктор Валерьяновичини;

Воробьев Иван Глебовичини;

Дашина Иван Алексеевичини;

Долотцев Александр Александровичини;

Лихачев Петр Алексеевичини;

Степанов Борис Степановичини;

Цырлинский Борис Степановичини соңгуур деп доктаатты.

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Даргазы
К. ВОРОШИЛОВ.
ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Секретары
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1955 чылдың февраль 7.

Соңгулдалар хүнүнге уткуштур

РСФСР-ниң Дээди Совединиң болгаш чер-чер Советтериниң соңгулдаларының хүнүнге төлептиг ужуражыр дээш Хакас алдын трестизиниң Кызылда прииск эргелелиниң транспорт коллективи күженииишкинниг ажылдап турар.

Автотранспортчулар январь программазын тонна-километр-биле 105 хуу, тонна-биле 101 хуу күүсеткен. Чарышка автомашинаны камныг чорударының мастери эш Чумарин идепкейлиг киржип, январь планын 140,8 хуу күүсеткеш, 304 литр бензинни камнап алган.

Бо ышкаш көргүзүглерни чолаачылар эштер Золотухин, Игнатьев, Марьясов, Саранин, Шабалин, Килин, Рудаков олар чедип алган. Коллективтиң септекчилери база күженииишкинниг ажылдап турар. Дарган эш Афонькин бүдүрүлге планын 262 хуу, вулканизатор эш Шевченко — 233 хуу, токарь Санников — 211 хуу, слесарь Михеев — 198 хуу, Автафьев— 193 хуу күүсеткен.

Н. ТЫМЧУК.

Депутаттарга кандидаттарның соңгукчулар-биле ужуражыышкыны

Февраль 14-те Кызыл хоорайның Сталин аттыг Культура бажыңынга Россий Федерациязының Дээди Совединге соңгулдалар талазы-биле Тыва автономнуг областың № 625 соңгулда округунга депутатка бадылатырар эш Александр Васильевич Анкудинов-биле Кызылдың барыын талазы кезииниң соңгукчуларының ужуражыышкыны болуп эрткен.

Ук ужуражыышкын кежээзинге бүзүреттирген эш Курбатский илеткел кылган.

Дараазында аныяк соңгукчу эш Москвина сөс алган. Оон чугааланы болза:

— Мен чоокта чаа 18 харлыг болдум. Ынчангаш бир-ле дугаар бадылаашкыннарга киржирим ол. Бистерниң, совет аныяктарның мурнунда бүгү-ле оруктар ажык: өөренир, ажылдаар болгаш дыштаныр эргелер бар. Бо бүгү дээш партияга болгаш чазакка өөрүп четтиргенивисти улуу-биле илередир ужурлуг бис.

Депутатка кандидатка мындыг чагыглыг мен: хоорайның аныяктарының спортка хандыкшылы улам-на улгадып турар. А бистиң стадионувус ол хандыкшылды чедир хандырбайн турар. Ол стадионну ёзулуг спорт стадиону кылдыр экижидер дугайында сагыш салырын эш Анкудиновтан диледим.

Депутатка кандидат дээш шупту чаңгыс кижи дег бадылаарынче соңгукчуларны ол кыйгырган.

Дараазында № 1 школада пионерниң улуг вожатыйы эш Якушева сөс алгаш, хоорайга школалар болгаш уруглар яслилериниң тудугларын калбартырын, школалар септелгезин экижидерин, башкыларның амыдырал-чурттаалгазынче база улус өөредилгезинче улуг сагыш салырын, уругларның чайгы дыштанылгаларын эки организастаарын эш Анкудиновка чагаан.

Дараазында соңгукчу эш Давыдов, мыш заводунуң директору эш Кантуоров болгаш өскелер-даа чүве чугаалаш, депутатка кандидатка чагыгларын бергеннер.

РСФСР-ниң Дээди Совединиң депутадынга кандидат эш Александр Васильевич Анкудинов сөс алган. Оон чугаалааны болза:

— Эргим соңгукчулар, хоорайның ажылчы чоннары силерниң мээң көргүскен канчаар-даа аажок улуг идегелиңер дээш чүректиң ханызындан өөрүп четтиргенимни силерге илередирин чөпшээреп көрүңер. Силерниң идегелиңерни хандырар дээш бүгү күжүмнү, билиимни үндүрер мен.

Эш Анкудинов бодунуң чугаазынга областың үлетпүр, ажыл-агый болгаш культура чедиишкиннерин чугаалавышаан, бисте ам-даа бар четпестерни тодаргайлап чугаалаан.

* * *

Кызылдың авторотазының клубунга соңгукчулар долдур олурупкан. Агитпункт эргелекчизи эш Носов ужуражылга хуралын ажыткаш, бүзүреттирген эш Кудрявцевке сөс берген. Областың Совединге соңгулдалар чорудар Заозернаяның № 17 округунуң талазы-биле депшитирген эш Надежда Викторовна Реселованың ажыл-чорудулгазын илеткелчи чугаалаш, коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестерниң блогу дээш чаңгыс эп-сеткилдиг бадылаарынче бүгү соңгукчуларны кыйгырган.

Хуралга санал берген Анкудинова, Толчин, Селина болгаш оон-даа өске эштер депутаттың кандидады эш Н. В. Веселова чоннуң ёзулуг айбычызы болуп, улустуң идегелин ол шынзыдып шыдаар деп чүвени илередип турган.

* * *

Таңды районнуң Кочетов суурунга болган ужуражылга хуралы бедик көдүрлүүшкүннүг эрткен. Эш Михайлюктуң илеткелиниң соонда саналдар эгелээн. Областың Совединге соңгулдалар чорудар Кочетовтуң № 77 округунуң талазы-биле депшитинген комбайнёр эш Александр Дмитриевич Бобковтуң ажыл-чорудулгазын бүзүреттирген эш Даваа база башкы эш Савин болгаш оон-даа өске соңгукчулар демдеглеп турган.

Район Совединге депутаттың кандидадынга депшитирген эштер М. С. Лопсан-оол, М. Т. Мөнбей-оол олар соңгукчулар-биле база ужурашкан. Артель бүдүрүлгезинде хөй күш негетинер ажылдарны, ылаңгыя мал фермаларын механизастаар, автотранспортка чазаглыг оруктарны кылыр талазы-биле айтырыгны соңгукчулар тургузуп турган.

* * *

СУГ-АКСЫ. **(Телефон-биле).** Район Совединге соңгулда талазы-биле Сүт-Хөл районнуң Кызыл-Тайгада № 13 соңгулда округунуң соңгукчулары депутаттың кандидады, СЭКП райкомунуң секретары эш Р. О. Далай-оол-биле ужурашканнар.

Ужуражыышкын хуралынга Сталин аттыг колхозтуң тудуг бригадири эш Даваа, трактор бригадазының бригадири эш Мандан-оол болгаш өске-даа эштер чүве чугаалааннар. Соңгукчулар бодунуң кандидадынга колхозту чоокку үеде электрижидер болгаш радиожудар дугайында чагыын бергеннер.

* * *

Областың Совединге соңгулдалар чорудар Чыргакының № 42 округунуң талазы-биле депшитирген эш Константин Канчирович Дильгижек бодунуң соңгукчулары-биле ужуражып турар. «Коммунизмче орук» колхозтуң төвүнге февраль 10-да болган ужуражылга хуралынга колхозчу ишчилер улам бедиткен хүлээлгелерни ап турган. Соңгулдалар хүнүнге чедир тудугга болгаш часкы хову ажылынга белеткелди доозар, ниитиниң малын менди кыш ажырар.

Санал берген соңгукчулар эш К. К. Дильгижектиң ажыл-чорудулгазын чоннуң идегелин ол шынзыдып шыдаарын илередип турган. Колхозчу эш Сүмбүр, агроном эш Конова база Санчижап болгаш Оолчуккай оон-даа өске эштер депутаттың кандидадынга тодаргай чагыгларны бербишаан, коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестерниң блогу дээш чаңгыс эп-сеткилдиг бадылаарынче бүгү соңгукчуларны кыйгырып турган.

Россий Федерациязы Советтерге соңгулдаларның бүдүүзүнде

1955 чылдың февраль 27-де, воскресеньеде, РСФСР-ниң Дээди Совединге, автономнуг республикаларның Дээди Советтеринге, Россий Федерациязының ажылчы чоннар депутаттарының область, округ, район, хоорай, көдээ болгаш суур Советтеринге депутаттарның соңгулдазы болуп эртер.

Советтерге соңгулдалар болза, политиктиг улуг ужур-дузалыг болуушкун болур; олар бистиң чуртувуска совет социалистиг демократияның тиилелгезиниң, ССРЭ-ниң улустарының акы-дуңмалышкы болгаш сырый каттыжылгазының мөңгеде илерээшкини болуп артып турар. Совет Эвилелинде соңгулдалар бүгү улусчу характерлиг болуп турар. Ол дугайын РСФСР-ниң Дээди Совединиң эрткен соңгулдаларынга соңгукчуларның нийти санының 99,98 хуузу киржип турган ол факт тодаргай херечилеп турар.

Ам болур деп турар соңгулдаларга РСФСР-ниң Дээди Совединге 784 депутаттарны, 12 автономнуг республикаларның Дээди Советтеринге 1558 база Россий Федерациязының чер-чер Советтеринге 833 муң ажыг депутаттарны соңгуур херек. Күрүнени башкарарынга улус төлээлекчилериниң ындыг хөй санныг киржилгези болза, бистиң чуртувуста ёзулуг, бүрүн улусчу эрге-чагырга боттанганының, бисте төөгүнүң тургузукчузу, бүгү материалдыг болгаш сагыш сеткилдиң байлактарының тургузукчузу —улус боду күрүнени башкарып турарының көргүзүглериниң бирээзи ол.

Ажылчы чоннар депутаттарының Советтери бистиң күрүневистиң политиктиг үндезини болуп турар. Оларның ужур-дузазын характерлевишаан, В. И. Ленинниң бижээни болза: «Ол болза, бүгүлерге ажыттынган, массада бүгү нүүрнү кылган, массага билдингир, массадан шуут үнүп турар, улус массаның база оон дурассруунун шуут, дорт органының эрге-чагыргазы» (Чогаалдары. том 10, арын 219).

Советтерни быжыглаарынга бүгү улус, бүгү совет кижилер сонуургалдыглар, боттарының эң эки, төлептиг төлээлекчилерин Советтерге соңгууруна сонуургалдыглар.

Соңгулдалар ажылчы чоннар депутаттарының Советтериниң ажыл-чорудулгазын улам ылай экижидеринге, оларның ажыл-агый болгаш культура тургузуушкунунга организакчы ролюн бедидеринге, массалар-биле оларның харылзаазын калбартырынга, совет аппараттың тус-тус адырларында бюрократизмниң болгаш ажыл чылзыр чоруктуң бүгү илерээшкиннери-биле демиселди күштелдиреринге, социалистиг хоойлуну быжыглаарынга идиг болур.

Сөөлгү чылдар дургузунда бо угланыышкын талазы-биле элээн хөй организастыг хемчеглер чорутунганы билдингир. Чижээ, РСФСР-ниң девискээринде алды чаа областар тургустунган: Арзамас, Балашов, Белгород, Каменск, Липецк болгаш Магадан. Көдээ Советтериң улгаттыр каттыштырылгазын чоруткан, оон түңнелинде олардан 12.864-тү дүжүрген. Оон эргежок чугула болуп турганы чүде болуп турганы дизе колхозтарны улгаттыр каттыштырганының сөөлүнде хөй-хөй таварылгаларда чаңгыс көдээ ажыл-агый артелиниң девискээринге ийи-ийи база оон хөй көдээ Советтер бар болуп турган, ол болза, көдээте ажыл-агый болгаш культура тургузуушкунунга удуртулганы экижидеринге төгүм болбайн турган.

Кур болгаш куруккан черлерни шиңгээдип алганы-биле холбаштыр чамдык чаа организастаан совхозтарның төп усадьбазы чоок көдээ Советтерден дыка оозалааш болу берген. Чаа чурттакчыларның хандырыгазын экижидеринге чаа-чаа эң ылаңгыя, Чкалов, Саратов болгаш өске-даа областарда суур Советтерин тургускан турган.

Эрткен соңгулдалардаазы ышкаш ам болур деп турар соңгулдалар тиилээн социализмниң конституциязы, Совет Конституцияның улуг принциптеринге үндезилетинген база улустуң хостуг тура-соруунуң илергейлээшкининиң хандырып турар, күрүнени ажылчы чон башкарарынга калбак массаларны киириштирип турар ёзулуг демократизмниң делегейде эңне демократтыг соңгулда системазының үндезининге чорудуп турар. Бо чылын соңгулдалар дугайында дүрүмде ажылчы чоннар депутаттарының чер-чер Советтеринге Советтерниң улам ылай демократтыг болур чоруун хандырып турар чамдык өскерилгелерни киирген. Район Советтериниң соңгулдаларының талазы-биле соңгулда округтарының минимуму 25-тен 35 чедир база көдээ болгаш суур Советтеринге 9-тан 15 округтар чедир көвүдээн. Мурнунда бир эвес район Совединиң составынга 25 депутаттарны соңгуп турган болза, ам 35-ти соңгуп болур. Бир эвес мурнунда көдээ черлерге (станицаларга, көдээ суурларга, аулдарга) болгаш суурларга көдээ болгаш суур Совединиң составынга 9 депутаттарны соңгуп турган болза, ам 15-ти соңгуп болур. Ол болза, Советтерниң шуут ажылынга киириштиреринче чонну дыка хөйү-биле хаара тырттар база бүгү көдээ болгаш суур Советтеринге күүсекчи комитеттерни тургузар арганы бээр, ол болза, чер-черниң эрге-чагырга органнарының ажылының оперативтиин дыңзыдарынга болгаш экижидеринге дөгүм болур.

Мурнундагызы ышкаш ам болур деп турар соңгулдаларга Коммунистиг партия профессионал эвилелдери, комсомол болгаш ажылчы чоннарның өске-даа организациялары болгаш ниитилелдери-биле кады киржип турар. Депутаттарга кандидаттар болза, коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестерниң улусчу блогунуң кандидаттары болур. Бо блокта Коммунистиг партияны долгандыр сырый каттышкан совет ниитилелдиң мораль-политиктиг чаңгыс эвииниң илерелгезин тып ап турар.

Соңгулдаларның белеткелинде болгаш чорудулгазында улуг болгаш харыысалгалыг роль дөрт миллион хире кижи соңгутурган соңгулда комиссияларынга хамаарыжып турар. Соңгулда комиссияларынче чоруткан боттарының төлээлекчилерин дамчыштыр ажылчы чон массалар соңгулдаларның белеткели болгаш чорудулгазы дээш, совет хамаатыларынга магадылаан калбак демократтыг эргелерни соңгулдалар чорууп турда Конституцияның негелделерин ылап сагыыры дээш кошкатынмас контрольду боттандырып турарлар. Чер-черниң совет болгаш партия органнарының хүлээлгези—соңгулда комиссияларының ажылынга хүн-бүрү дуза көргүзер.

Советтерге соңгулдаларже белеткел Россий Федерациязынга политиканың болгаш ажыл-агыйның улуг көдүрлүүшкүнүнүң байдалында эртип турар. Ажылчы чоннар бешки беш чылды хуусаа бетинде күүседири дээш, күш-ажылдың бүдүрүкчүлүүн улам ылай бедидери дээш бүгү улустуң социалистиг чарыжын калбарткан. Коммунистиг партияның мерген удуртулгазы-биле совет улус социалистиг тургузуушкуннуң бүгү участоктарынга улуг чедиишкиннерни чедип алган. 1954 чылда ССРЭ-ниң үлетпүр нийти продукцияның бүдүрүлгезиниң чыл планын 103 хуу күүсеткен.

ССРЭ-ниң бүгү үлетпүрүнүң нийти продукциязы 1953 чыл-биле дөмейлээрге 13 хуу база 1950 чыл-биле дөмейлээрге 65 хуу өскен. Ол өзүлде, а ол ышкаш 1955 чылда доктаатынган план-биле үлетпүр продукциязының улам ылай көвүдээшкини 1950 чылдың деңнели-биле дөмейлээрге 1953 чылда үлетпүр бүдүрүлдезиниң бедилгезин барык 70 хуута баш бурунгаар көрүп турар бешки беш чылдың онаалдазының хуусаа бетинде күүселдезин хандырып турар. Ол болза, бодунуң социалистиг улуг Төрээн чурту дээш улуг чоргаарлалдың өөрүшкүзү-биле совет кижилерни өөртүп турар.

1954 чылда бистиң чуртувустуң улус ажыл-агыйының энергия чепсеглели улам улуу-биле өскен. Ылаңгыя, эрткен чылын электри энергияны 1940 чылга бодаарга үш катап хөйнү ажылдап кылган турган. 1954 чылда ССРЭ-ге 5 муң киловатт ажыктыг күчүлүг атомнуг энергияга бирги үлетпүр электростанциязы ажыглалга киирген. Чуртта ам дөртен ажыг улуг-улуг гидростанциялар деритинип турар. Оларның нийти күчүзү 1954 чылдың январь 1-де ажылдап турган бүгү гидростанцияларның күжүн үш катап ажып турар болур.

Совет кижилер көдээ ажыл-агыйның талазы-биле канчаар-даа аажок чедиишкиннерге чоргаарланыр эргелиг. ССРЭ-ниң колхозтары болгаш совхозтары чүгле чаңгыс 1954 чылдың дургузунда кур болгаш куруккан черлерниң планныг онаалдазы 13 миллион гектар турган болза 17 миллион 600 муң гектарны андарган. 1956 чылда 28—30 миллион гектар чаа черлерни шиңгээдип алыр дээш кайгамчык улуг белеткел ажылы чоруп турар. Эрткен чылын чаа черлерге 124 совхозтар организастатынган турган. Бо чылын немей 280—300 тараалаң совхозтар тургустунган турар.

Чурттуң көдээ ажыл-агыйы мурнакчы техника-биле улам-на чепсегленип турар. 1954 чылда көдээ ажыл-агый 1 миллион 260 тракторларлыг, 326 муң тараа комбайннарлыг, 370 муң чүък машиналарлыг болгаш өске-даа хөй-хөй машиналарлыг болуп турган.

Украинаның мурнуу чүгүнге болгаш Поволжьениң районнарынга бойдустуң таарымчажок байдалдары турза-даа эрткен чылын дыка хөй тарааны ажаап алган. Чуртка ниитизи-биле тараа белеткелдериниң күрүне планы хуусаа бетинде күүсетинген турган. РСФСР-ниң колхозтары болгаш совхозтары эрткен чылын күрүнеге тарааны 1953 чылга бодаарга 390 миллион пуд хөйнү дужааган болгаш саткан деп улуг хандыкшкын-биле чугаалап болур. Эрткен чылын дыка хөй шөлдүг кур болгаш куруккан черлерни шиңгээдип алган Сибирьниң болгаш Уралдың колхозтары, МТС-тери база совхозтары тараа бүдүрерин көвүдедир талазы-биле улуг чедиишкиннерни чедип алган. Сибирьниң колхозтары болгаш совхозтары 1953 чылга бодаарга 2,6 катаптан хөй тарааны күрүнеге дужааган. Алтай крайның көдээ ажыл-агыйының ажыл-ишчилери күрүнеге 221,7 миллион пуд тарааны дужааган болгаш саткан.

Улустуң материалдыг чаагайжыдылгазы болгаш культурлуг деңнели бедээн. Бешки беш чылдың дөрт чылдарының дургузунда ажылчыннарның болгаш албан-хаакчыларның саны дыка өскен болгаш 1954 чылдың төнчүзүнге чедир барык 47 миллион кижи четкен. Ажылчыннарның болгаш албан-хаакчыларның боттуг ажыл төлевири, чижээ, 1940 чыл-биле дөмейлээрге 74 хуу өскен, а чоннуң культура болгаш социал-амыдырал хе[illegible]лелинге күрүне чарылгазының өзүл[illegible] ап көөрге ажылчыннарның болгаш ал[illegible]хаакчыларның бүгү орулгалары [illegible] үениң дургузунда барык ийи катап к[illegible]дээн. Колхозчуларның акша болгаш на[illegible]ра орулгалары база ол ышкаш өске[illegible] Чурталга тудуушкуну улуг калбарыышкынны алган. Чүгле эрткен чылын хо[illegible]райларга болгаш ажылчын суурлар[illegible] нийти шөлдүг 32 миллион ажыг дөрбел[illegible]чин метр чаа чурталга бажыңнарын база көдээ черлерге 470 муң чурталга бажыңнарын туткан.

Бистиң чуртувустуң экономиказының болгаш культуразының чедиишкинниг хөгжүлдезинге Российниң Совет Федеративтиг Социалистиг Республиказы эвээш эвес рольду ойнап турар, оон бедик сайзыраңгай күчүлүг индустриязы база улуу-биле механизастатынган көдээ ажыл-агыйы болза Совет Эвилелиниң кол экономиктиг күчүзү болур.

Эрткен чылын улус демократиязының чурттары чечектелиишкиниң оруу-биле хөгжүп турган. Совет Эвилелинде болгаш бо чурттарда ниитизи-биле үлетпүр бүдүрүлдезиниң деңнели 1954 чылда дайын мурнунуң деңнелинден 3,4 катап бедик турган.

Бодунуң чуртунуң социалистиг чаартылгазынга улуг чедиишкиннерни улуг кыдат улус чедип алган. Кыдаттың индустриалдыг хөгжүлдези дыка бурунгаар шимчээн. 1954 чылда чуртка 11 миллиард киловатт-шак электроэнергияны, тодаргайлаарга, 1949 чыл-биле дөмейлээрге 2,5 катап хөй электроэнергияны ажылдап кылган, 1949 чылга бодаарга

Белорус уран-чүүлдүң болгаш литератураның Москвада декадазы

Москвага февраль 11-де белорус уран-чүүлдүң болгаш литератураның декадазы ажыттынган. Совет Эвилелиниң найысылалынга бистиң чурттуң акы-дунма улустарының чогаадыкчы чедиишкиннериниң көргүзүү бүгү совет социалистиг культураның улуг болгаш өөрүшкүлүг байырлалы, Коммунистиг партияның национал политиказының тиилелгезиниң херечилели болуп турар.

Москваның улуг-улуг театрларында болгаш концерт залдарында орус кижиниң чүрээнге, бистиң Төрээн чуртувустуң бүгү улустарынга төрел болгаш чоок соруктуг белорус ырлар болгаш сөстер дыңналып турар.

Академиктиг Улуг театрның залы ССРЭ-ниң болгаш Белорус ССР-ниң Күрүне туктары-биле шиметтинген. Аңаа Москва бүдүрүлгелериниң ажылчыннары, найысылалдың уран-чүүлдериниң мастерлери, эртемденнер, чогаалчылар, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң болгаш эвилелдешкен республикаларның Дээди Советтериниң депутаттары, министрлер, Совет Армияның офицерлери, хөй-ниитиниң төлээлекчилери чыылган.

Шии эгелээриниң мурнунда белорус улустуң төлээлекчилери-биле москвачыларның көдүрлүүшкүннүг ужуражыышкыны болган. Совет Эвилелиниң Күрүне гимнизи дыңналып турган. Декаданың киржикчилери сценага кестүп кээрге, олурушканнар диңмиттиг адыш часкаашкыны-биле уткаан.

ССРЭ-ниң Культура министерствозунуң болгаш Москваның уран-чүүлдер ажылдакчыларының мурнундан А. В. Солодовников оларга чүректиң ханызындан байыр чедирип, чүве чугаалаан. Белорус уран-чүүлдүң бирги декадазының үезинден бээр эрткен 15 чылдарда Белоруссияның талантылыг композиторлары, чурукчулары, чогаалчылары, артистери совет улус чоргаарланыр хөй-хөй кайгамчыктыг чогаалдарны тургусканнар деп ол чугаалаан. Ол чогаалдарның экилери декаданың хүннеринде көргүстүнер.

ССРЭ-ниң улустуң артизи Л. П. Александровская харыы сөзүнге өөрүшкүлүг хүлээп алыышкын дээш москвачыларга өөрүп четтиргенин илереткеш, Белоруссияның уран-чүүлүнүң болгаш литературазының ажылдакчылары декадага кайы хире чогаадыкчы көдүрлүүшкүн-биле белеткенгенин дугайын чугаалаан.

...Көжеге ажыттынган. Белоруссияның опера болгаш балеттиң Ленин ордениг күрүне театрының бирги шиизи эгелээн. Ада-чурттуң Улуг дайынының чылдарында фашистиг эжелекчилерге удур партизаннарның маадырлыг демиселинге тураскааткан «Полесьеден кыс» деп операны көргүскен. Белорус улустуң аялгаларын операда калбаа-биле ажыглаан музыка болза, социалистиг күрүнениң хосталгазы болгаш хамаарышпас чоруу дээш бүгү улустуң демиселин илередип турар.

Операның кол рольдарынга белорус сценаның алдарлыг мастерлери-биле кады ырының бедик мергежилин болгаш сцена культуразын көргүскен аныяк күүседикчилер ойнаан.

Алесаның ролюн БССР-ниң алдарлыг артизи К. Кудрашева, партизан отрядының удуртукчузу Апанастың ролюн БССР-ниң улустуң артизи Н. Ворвулев күүсеткен. Операның ыраажылары БССР-ниң улустуң артистери М. Зюванову болгаш И. Болотинни, БССР-ниң алдарлыг артистери Н. Сердобов, В. Золчанецкий, Т. Нижников, артист Г. Дмитриев оларны болгаш өскелерин-даа дыңнакчылар изии-биле уткуп хүлээп алган.

Операның музыказын БССР-ниң улустуң артизи композитор Е. Тикоцкий тургускан, сөзүнүң авторлары — П. Бровка болгаш Е. Романович. БССР-ниң уран-чүүлдериниң алдарлыг ажылдакчызы Л. Любимов дрижёрлаан, режиссёрлар — ССРЭ-ниң улустуң артизи Л. Александровская, Н. Дамёровский, О. Моралев. Операның көргүзүүнүң каасталгазынга БССР-ниң улустуң чурукчузу С. Николаев болгаш чурукчулар М. Блиц, В. Кульвановский, И. Пешкур олар киришкен.

Операның көргүзүүнге эштер Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, П. К. Пономаренко, П. Н. Поспелов, М. А. Суслов, Н. Н. Шаталин, Белоруссияның КП ТК-зының секретары Н. С. Патоличев, БССР-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң даргазы В. И. Козлов, БССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң даргазы К. Т. Мазуров олурушканнар.

Операның көргүзүү улуг чедиишкиннииг болуп эрткен.

* * *

МХАТ-тың (Москваның уран-чечен академиктиг театрының) салбырынга февраль 11-де Белоруссияның Янка Купала аттыг шии театрының «Константин Заслонов» деп шиизинге муң ажыг москвачылар олурушкан.

Найысылалдың уран-чүүлдер ажылдакчыларының болгаш Москваның уран-чечен театрының мурнундан шии эгелээр мурнунда аалчыларга ССРЭ-ниң улустуң артизи В. Я. Станицын чүректиң ханызындан байыр чедирген.

Театрның кол режиссёру, БССР-ниң улустуң артизи Л. Рахленко харыы сөс чугаалаан.

«Константин Заслонов» деп шиинге кол-кол артистер—ССРЭ-ниң улустуң артистери Б. Платонов болгаш Г. Глебов, БССР-ниң улустуң артизи В. Дедюшко, аныяк артистер Б. Владимирский, Е. Рынкович болгаш өскелер ойнаан, оларны көрүкчүлер изии-биле уткаан.

Декаданың бирги хүнүнде Белоруссияның Күрүнениң Якуб Колас аттыг шии театры В. Вольскийниң «Нестерка» деп улусчу комедиязын көргүскен, ол комедияны белорус фольклорнуң аялгазы-биле тургускан.

Шии эгелээр мурнунда Москва театрларының артистериниң төлээлери белорус артистерге байыр чедиргеннер. БССР-ниң уран-чүүлдериниң алдарлыг ажылдакчызы, театрның кол режиссёру А. Скибневский харыы сөс чугаалаан.

БССР-ниң орус шии театры Москвага эң баштай шии көргүзүп турар. Театрның коллективиниң чогаадыкчы чоруун көргүзүп турар үш шиилерни ол театр көргүзер. Ол шиилер — К. Губаревичиниң «Брест шивээ» деп маадырлыг драмазы, М. Горькийниң «Варвары» деп шиизи болгаш В. Шекспирниң «Король Лир» деп трагедиязы. Февраль 11-де белорус театрның артистери «Варвары» деп шиини көргүскен.

Белоруссияның улустуң ырының улуг концерти Белорус ССР-ниң уран-чүүлдериниң алдарлыг ажылдакчызы Г. Цитовичиниң баштаалгазы-биле П. И. Чайковский аттыг концерт залынга болган.

Композитор И. Кузнецовтуң «Партияга алдар!» деп ырын бөлүк ыраажылар улуг көдүрлүүшкүн-биле күүсеткен, композитор В. Ефимовтуң «Москвага байыр» деп ыры өөрүшкүлүг болгаш байырлалдыг дыңналып турган, ону улустуң хөгжүмүнүң оркестри үдээн. Залдың иштинге Белоруссияның национал аялгалары улай-улай дыңналып, Белоруссияның бойдузунуң чаражы, улустуң тургузукчу күш-ажылының өөрүшкүзү музыка-биле илеретинип турар.

Танцы номерлери улуг чедиишкинниг болуп турар. Белорус улустуң «Юрочка», «Лявониха» болгаш өске-даа танцылары хөглүг, дириг, эрестиг болуп онзаланып турар. Концертке орус, украин болгаш польша улустарның ырыларын болгаш танцыларын база күүседилээн.

Белоруссияның музыка культуразының чедиишкиннери симфониялыг улуг чогаалдарны тургусканы-биле илеретинип турар.

Белорус уран-чүүлдүң болгаш литератураның шиилериниң болгаш концерттериниң көргүзүү Москвада үргүлчүлеп турар.

(СЭТА).

Колхозчу малчыннарның чедиишкини

Сут-Хөл районнуң Калинин аттыг колхоз шээр малды 21 кезек черде одарлаткан. Ам үеде ол малдар ажаалгазы эки тургустунганындан кышты хүр эртирип турар.

Хойжу эш Сүгежик 275 хой кадарып турар. Оон иштинден оолдаан 116 хойларның 117 хураганнары менди алдынган. Хойжу Тамбал-оолдуң малдап турар 343 хоюндан 132 хой оолдаан болгаш оон 131 хураганны менди дөрүктүрүп турар. Бо ышкаш чедиишкиннерни хойжулар эштер Дажы-Доржу, Сүүр-оол олар чедип ап, малдың чаш төлүн менди ажаап ап турарлар.

Колхоз баштаар чери хойжуларга дус, кужур, сиген сөөртүп бээри-биле шанактыг 6 аътты тускайлаан.

Д. СЮРЮН-ООЛ.

2,6 катап хөй—82 миллион тонна хөмүрнү алган, 1949 чыл-биле деңнээрге 8,5 катап хөй—13,5 муң металл кезер станоктарны бүдүрген. Кыдаттың карак-биле көрүп четпес делгемнеринде ам үеде үш чүс улуг-улуг үлетпүр бүдүрүлгелерни тудуп турар.

Капиталистиг чурттарда байдал өске янзылыг болуп турар. Боо-чепсек бүдүрүүшкүнүн далаштырарын дыңзыдып турза-даа, АКШ-та эгелээн экономика кризизи-биле холбаштыр капиталистиг делегейде үлетпүр бүдүрүлгезиниң хемчээли 1953 чылга бодаарга эрткен чылын кудулаан. АКШ-ка үлетпүр бүдүрүлгезиниң деңнели 1954 чылда оон мурнундагы чыл-биле деңнээрге чеди хуу кызырылган. Бүдүрүлгениң кызырылгазы ажыл чок чоруктуң кавүүлелгезин болунуң соо-биле эдерткен. АКШ-та 15 миллион хире кижи болза, бүрүн ийикпе чартык ажыл чок болуп турар. Чүгле 1954 чылдың декабрь дургузунда АКШ-ка ажыл чоктарның саны бир миллион кижиге кызырылган.

Совет Эвилелиниң болгаш социалистиг лагерьниң чурттарының чедиишкиннери капиталистиг системаны ашкан ажыл-агыйның социалистиг системазының маргылдаажок артык күштүүнүң дугайын херечилеп турар.

Хөй националдыг Совет күрүнениң төөгүлүг чедиишкиннери болза, Коммунистиг партияның мерген политиказының болгаш совет кижилерниң маадырлыг күш-ажылының түңнели болур. Ол чедиишкиннер—ССРЭ-ниң улустарының акы-дунма өг-бүлезинде сырый каттышкан бүгү национальдарның ажылчы чоннарының карак кызыл демиселиниң түңнели болур. Бистиң чуртувуста быжыккан улустарның найыралы коммунистиг ниитилелди тургузары—улуг эчис сорулганың чедиишкини дээш демиселге хөгжүп уламчылап турар.

Россий Федерациязы болза, нацияларның акы-дунма кады ажылдажыышкынының чижээ болуп турар. РСФСР-ниң составында 12 автономнуг республикалар, 6 автономнуг областар болгаш 10 национал округтар кирип турар. Коммунистиг партияның чорудуп турары мерген национал политиканың база улуг орус улустуң акы-дунма дузаламчызының ачызында хаанныг Россияның шаанда хожудангай чораан районнары Совет эрге-чагырганың чылдарының дургузунда үндезини-биле чаартынган.

Болунуң 25 чыл оюн чоокта чаа демдеглеп эрттирген РСФСР-ниң составында кирип турар Мордва АССР социалистиг нацияларның чечектелиишкининиң чижээ болуп турар. Хөй чүс чылдарның дургузунда орус помещиктерге болгаш капиталистерге база «бодунуң» феодалдарынга болгаш кулактарынга дарладып чораан Мордовия хаанныг Россияның хожудангай кыдыг кызыгаар черлериниң бирээзи болуп турган. Мордовияга үлетпүр барык чок турган, чонунуң дыка хөй кезии чер ажылдыг болуп турган. Тараачын өрегелерниң барык 60 хуузу ядыы, түреңги амыдыралды чурттап эртирип чораан. Мордва улус аш болгаш өлүмге даваржып болуру чайлаш чок турган.

Совет эрге-чагырга Мордовияның ажылчы чоннарын чаа, аас-кежиктиг амыдыралче көдүрген. Чүгле дайын мурнунда беш чылдарның дургузунда Мордва АССР-ниң девискээринге 243 үлетпүр бүдүрүлгелерин чаазы-биле болгаш чаартып туткан. Бүдүрүлгениң бөдүүн чепсек-херекселдерлиг болуп турган 260 муң үүрмек, быдаргай тараачын ажыл-агыйларның орнунга ам республикада 650 колхозтар база 22 совхозтар, ол колхозтарга ажылдап берип турар чаа техника-биле чепсегленген 65 машина-трактор станциялары тургустунган. Республикада 60 миллионер-колхозтар бар.

Октябрьның социалистиг Улуг революциязынга чедир, Мордовия чонунуң бижик билииниң талазы-биле эң-не куду болуп турган. Мордва улус бодунуң үжүк-бижии чок чораан. Культура эң-не куду деңнелге туруп турган. Мордовияда ам 1300 ажыг школалар бар, ында барык 165 муң кижи өөренип турар, 17 тускай эртемниң ортумак өөредилге черлери, 4 институттар, 1108 культура-чырыдыышкын албан черлери, шии театрлары, филармония бар.

Башкир, Татар, Удмурт болгаш өске-даа автономнуг республикалар, автономнуг областар, национал округтар ам үеде бедик хөгжээн үлетпүрлүг, машина техника-биле чепсегленген кедээ ажыл-агыйлыг, национал хевирлиг, социалистиг утка-шынарлыг мурнакчы культуралыг болуп турар.

Улуг тургузукчу ажылды кылып турар ССРЭ-ниң улустары тайбыңга ханы сонуургалдыг.

Даштыкы политиканың ленинчи принциптеринге бүзүрелдиг совет чазак тайбыңның политиказын болгаш улустар аразының найыралын шынчы боттандырып турар. Чаа дайын кыпсыкчыларының дииженишкиннеринге удур демисежип турар, тайбыңның херээ болгаш улустарның айыыл чок чоруу дээш туржуп турар тайбыңның, демократияның болгаш социализмниң лагерин Совет Эвилели баштап турар. Тургузукчу тайбың күш-ажылды кылып турар ССРЭ-ниң, Кыдат Улус Республиказының улустары, улус демократиязының өске-даа чурттарының ажылчы чоннары ол-ла үеде боттарының күрүнелериниң камгаланыр аргазын быжыглаар дугайында, оларның айыыл чок чоруун хандырар дугайында соксаал чокка сагыш салып турар.

РСФСР-ниң Дээди Совединге, автономнуг республикаларның Дээди Советтеринге болгаш чер-чер Советтеринге депутаттарның соңгулдалары Совет кижилерниң патриотчу чоруун, Коммунистиг партияга, төрээн Совет чазакка боттарының ынакшылын болгаш идегелин база катап илергейлеп турарлар.

Россий Федерациязының хөй национал ажылчы чоннары 1955 чылдың февраль 27-ниң хүнүнде Советтерниң соңгулдаларынга шупту чаңгыс кижи ышкаш кирип, коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестерниң улусчу блогунуң кандидаттары дээш боттарының бадыылаашкынын бээри болгаш оон-биле кады коммунизм тургузуушкунунуң улуг херээнге бүгү күштерин бээринге бодунуң белениң көргүзери чигзиниг чок.

М. ТАРАСОВ,

РСФСР-ниң Дээди Совединиң
Президиумунуң Даргазы.

КОЛХОЗТАРНЫҢ ОТЧЁТТУГ БОЛГАШ ОТЧЁТ-СОҢГУЛДАЛЫГ ХУРАЛДАРЫ

Колхозчуларның саналдарын амыдыралга боттандырар

Бай-Тайга районнуң Сталин аттыг колхозунуң отчёт-соңгулдалыг хуралы болуп эрткен. Аңаа кедээ ажыл-агый артелиниң ажыл-чорудулгазының дугайында баштаар черниң даргазы эш Кула илеткел кылган. Партияның болгаш чазактың улуг сагыш салыышкыны болгаш дузаламчызы-биле колхоз организас, ажыл-агый талазы-биле элээн быжыгып келгенин илеткелчи демдеглээн. Отчёттуг үеде колхоз ниитиниң мал ажылын хөгжүдериниң планын 104,5 хуу, тудуг планын 100 хуу, күрүнеге дужаар эът, дүк, сүт планын чедиишкинниг күүседип шыдаан.

Ниитиниң мал ажылын хөгжүдери дээш кызымак ажылдап турар малчыннар эвээш эвес. Боттарының күш-ажылының чедиишкинниг түңнелдерин көргүзүп турар хойжу эш Маадыр-оол күш-хүнүнүң немелде төлевиринге 4 хураган, эш Чыргал 9 хураганны алган. Инек кадарчызы эш Сарыг-оол 62 төрээн инектиң 62 бызаазын менди өстүрген, күш-хүнүнүң немелде төлевиринге бир болдурганы, чылгычы эш Делгер-оол төрээн 45 белерниң бүгү кулуннарын чидириг чокка алган болгаш чылгыны эки ажаап келген, күш-хүнүнүң немелде төлевиринге бир богба алган. МТС-тиң колхозта ажылдап берип турар тракторизи эш Манчылай, комбайнёр эш Доңгурак, хову бригадазында колхозчулар Байыр, Маадыр-оол болгаш оон-даа өскелер ажыл-агый чылында мурнакчы ажылдааннар.

Тудуг бригадазы эрткен чылда тудуг планын күүсеткенинден аңгыда, планда көрдүнмээн ортумак школаның тудуун чогуур үезинде дооскаш, ажыглалга кирген, Бызанчылар Мазылай, Эренчин болгаш оон-даа өскелер түс-түс онаашкан ажылдарының нормазын хүн бүрүде 150—200 хуу күүседип турар.

Артель баштаар чери болгаш колхозчулар ниитиниң ажыл-агыйының хуваалгапас фондуларын устав ёзугаар тургуспаан. Ажыл-агый чылының түңнелинде колхоз бир күш-хүнүнге 2 килограмм тараа, 2 рубльди санап берип турар.

Колхозчулар хуралга колхоз бүдүрүлгезиниң ажылында четпестерни шүгүмчүлээн, ону дарый чайладырының болгаш артельдиң ажылын экижидериниң хемчеглериниң дугайында саналын бергеннер. Колхозчу эш Чымба сөс алгаш, колхоз баштаар чериниң даргазы эш Кула колхозчу массаның үнүн дыңнавас, ниитиниң мал ажылын улам ыңай хөгжүдериниң болгаш оон продуктулуун бедидериниң херээн үнелеп көрбейн, чаңгыс талалап ажылдап турган деп шүгүмчүлээн.

Эш Куланың удуртукчу болгаш организакчы ажылының кошкаанындан эрткен чылын сиген белеткелиниң планы күүсетпинмээн, тараа ажаап алыышкыны улуг чидириглиг болган. Кодур, маагы арыгларга удур хемчеглер кошкак чорудунган. Колхозчу эш Овчатнан саналынга—колхозтуң удуртукчулары Кула, Калдар-оол олар колхозчуларның болгаш активтиң үнүн дыңнавас, боттарынга меңээргенир, колхозчуларны ажылга эки организастаарының орнунга, харын чүгле чагырар, дужаар арга-биле ажыл чорудуп турар дугайында четпестерин шүгүмчүлээн.

Инектерден сүт саап, хойдан дүк кыргып алырының планын колхоз күүсетпээн, бедик дүжүт чедип албаан. МТС мал ажылын хөгжүдер, оон продуктулуун бедидер талазы-биле боттуг ажыл чорутпаан. Мал фермаларын механизастаарынга кажаалар таарыштыр туттунмаан. Чүэн-чүзүн малдың үрелиг бүдүрүкчүлериниң ажаалгазы четпес тургустунган. Колхоз часкы тарылганың белеткелин теңдии четпес чорудуп турар. Күш-ажылдың сагылга-чуруму кошкак, кедээ ажыл-агый артелиниң Уставын каржызы-биле үрээр чоруктар ам-даа бар, 94 кижи күш-хүнүнүң минимумун күүсетпээн болгаш 17 колхозчулар чыл дургузунда мырыңай ажылдаваан. Колхозта учёт, отчёт ажылы дыка четпес тургустунган.

Артель бүдүрүлгезиниң янзы-бүрү адырларында четпестерниң дүрген чайладырын, часкы тарылганың, тудуг ыяжының белеткелдерин чогуур хуусааларда доозарын колхозчулар артель баштаар черден негээн. СЭКП ТК-ның январь Пленумунуң доктаалын амыдырал кырынга боттандырарының хемчеглерин айыткан тодаргай шиитпирни ниити хуралга колхозчулар хүлээп алган. Олар организастыг айтырыг дугайында чугаалашкаш, колхоз баштаар чериниң кежигүннеринге 9 кижини, оон иштинден баштаар черниң даргазынга эш Куланы, даргазының оралакчызынга эш Калдар-оолду соңгаан.

М. ДОРЖУ.

ЧЕТПЕСТЕРНИ ДҮРГЕН УЗУТКААР ХЕРЕК

Каа-Хем районда «Октябрь 14 чылы» колхозтуң отчёт-соңгулдалыг хуралы болуп эрткен. Колхоз баштаар черниң ажылының дугайында илеткелди колхозтуң даргазы эш Елисеев кылган. Отчёттуг үениң иштинде колхоз эвээш эвес чедиишкиннерлиг болган.

Колхоз часкы тарылга ажылынга өйшаанда белеткенип, тарылга шөлүн 719 га калбарткан, оон иштинде тараа культураларын 587 ганы тараан. 1954 чылда кирген орулганың түңү 388,597 рубль, хуваашпас фонду — 637.830 рубль четкен. Колхоз күрүнеге тараа, эът, дүк, саржаг дужаарының планын хуусаазында күүсеткен. Ниитиниң малының баш саны өскени-биле кады оон продуктулуу бедээн. Төрүүр малдың планын 119 хуу күүсеткен. Күш-ажылдың сагылга чуруму бедип, колхозтуң ниити орулгазы өзүп, колхозчу ажыл-ишчилерниң культурлуг болгаш материалдыг амыдыралы бедээн.

Чедиишкиннер-биле чергелештир улуг четпестер барын илеткелчи болгаш санал бергеннер демдеглээн. План ёзугаар кызылтастың гектар бүрүзүнден 17 центнер дүжүт алырын 14,7 центнер кылдыр күүсеткен. Ногаа культураларының болгаш мал чеми культураларының планын күүсетпээн. Чижээ, картофельдиң 11 ганы тарыыр турган, чүгле 6 ганы тарып, оон бир газындан чүгле 40,2 центнер дүжүт алган.

Тарааның чайгы ажаалдазын багай чорудуп, суггаттыг черде тарааларны безин чедир суггарбаан. Тарылга шөлүнге удобрениени ажыглавайн турган. Тарааны малга саза бастырып турган болгаш буруулугларга шыңгыы хемчег көргүспейн турган. Ажаап алыышкын чидириглиг болган. Төңгеликте 80 га кызылтастың, суланың 50 хуузу хар адаанда кирген болгаш 11 га чиңгетарааны мал саза базып чиген. 20 ажыг гектар тараа ам-даа бастыртынмаан. Колхозта учётту болгаш отчётту шын тургуспаан. Оон хараазы-биле урлунган үрезинден аңгыда чеже тараа бары ам-даа билдинмес.

Мал чемнерин белеткээриниң ажылында улуг четпестер бар. Сиген кезилдезиниң үезинде ажылды багай организастаанындан колхоз сиген кезер планын чүгле 85 хуу күүсеткен. Оон чартыы черде ажаап алдынмайн ирип чыдып калган. Ол ышкаш мал чеминге тараан 60—70 центнер люцернаны мал дойлаан. Тараа шөлдеринде саваннарны ажаап албаан.

Мал ажылында база улуг четпестер бар. Эрткен чылын мал өстүрериниң планын 93 хуу күүсеткен. Чижээ, хойдан 552 баш хураган алыр турган, чүгле 180 башты алган болгаш 322 баш хураганнар өлүп хораан. Малдың продуктулуу куду. Бир баш хойдан ортумаа-биле 1,2 килограмм дүк алган.

Ниитиниң малын чылыг кажаалар-биле хандырбаан. Оон уламындан малдың кышкы байдалы колхозта бергедеп турар. Чижээ, Терзигде эш Шомбаның малдаан 270 баш хоюнуң кажаазы соок, оларга немелде чемни бербейн турарындан өлүп хораар чорукка таварышкан. Колхоз баштаар черинден малчыннарның амыдырал-чуртталгазын сонуургап, оларны чылыг идик-хеп-биле хандырбайн турар.

Үстүнде айытынган четпестерниң түңнелинде колхозтуң болгаш колхозчуларның орулгалары эвээш болган. Бир күш-хүнге тараа 3,5 килограмм, акша—1 рубль 50 копеек онаашканын айтырга-ла колхозчуларның ажык орулгазының куду болуп турары билдинде бээр. Бо бүгү четпестерни барымдалааш колхозчуларның ниити хуралы колхоз баштаар чериниң ажыл-чорудулгазын багай деп санааш, оон даргазынга эш Елисеевти соңгувайн барган. Отчёттуг хуралдан баштаар черниң кежигүннеринге ниитиниң ажыл-агыйын чаа негелделер ёзугаар удуртуп шыдаар колхозчуларны кирип, колхозтуң даргазынга агроном эш Петровту соңгувушаан, колхоз бүдүрүлгезинге удуртулганы үндезини-биле экижидерин колхозчулар негээннер.

С. МААДЫ.

Колхоз бүдүрүлгезиниң улам ыңайгы көдүрлүүшкүнү дээш

Сут-Хөл районнуң Сталин аттыг колхозунуң отчёттуг хуралы болуп эрткен. Колхозчулар ниити хуралга артель баштаар чериниң даргазы эш Меткениң отчёт илеткелин дыңнаан. Ажыл-агый чылында колхозтуң акша орулгазы 1953 чылдаазындан 49 муң рубль көвүдээн. Кедээ ажыл-агый артели малдың бүгү чүзүн аайы-биле баш санын өстүрериниң планын, күрүнеге эът, дүк, сүт дужаарының планын хуусаа бетинде күүсеткен. Ниитиниң ажыл-агыйын хөгжүдер дээш мурнакчы ажылдап турарлар эвээш эвес. Саанчы М. Ичин, хову бригадазында М. Сарыг-оол, малчын О. Дываа дээн ышкаш мурнакчылар боттарының күш-ажылчы чедиишкиннерин көргүскен.

Колхоз баштаар чери бар курлавырларны болгаш бүгү бодунар аргаларны ажыглап шыдавайн турарын колхозчулар хуралга шүгүмчүлээн. Кедээ ажыл-агый артели мал ажылының продуктулуун болгаш дүжүттү бедидер дугайында кол чугула сорулганы күүсетпээн, агротехниктиг болгаш зооветеринарлыг хемчеглерни дыка четпес боттандырып турар.

Бедик дүжүт чедип алырының, хөй чылда үнер болгаш чаңгыс чылда үнер сигеннерниң тарылгазын чорударының, малдың быжыг чем суурун тургузарының болгаш малдың ажаалгазын экижидериниң хемчеглери четпес чорутунуп турар. Тудуг планы күүсетинмээн.

Колхоз баштаар чери колхозчуларның күш-ажылын эки организаставаан болгаш күш-ажылдың сагылга-чурумун быжыглаваан, 47 колхозчулар күш-хүнүнүң минимумун күүсетпээн. Моон чылдагааны болза, колхозчуларның ортузунда кижизидикчи болгаш ёзулуг организакчы ажылдың кошкаанда болур. Бригадаларда болгаш мал фермаларында колхозчуларны ол ажылга доктаамал быжыктырбас, өске ажылдарга чартыкдырар, чепсек-херекселдерни, ажыл малдарын өскээр ажыглаар чүүлдер бар. Мыйыстыг бода мал фермазының эргелекчизи эш Даваның харысалга чогундан бир бетон саржагны оор алган. Тудуг бригадазының учётчиги эш Чамзырың тудугжуларның кылган ажылын шын демдеглевейн, оларның ажылын барымдаалап, күш-хүннерин демдеглеп турган.

Колхоз бүдүрүлгезиниң янзы-бүрү адырларында илерээн четпестерни дарый чайладыр дугайында колхоз баштаар черинден колхозчулар шыңгыы негээн. Ниитиниң ажыл-агыйын улам ыңай быжыглаарының болгаш малдың баш санын өстүрериниң, продуктулуун улам-на көвүдедириниң дугайында отчёттуг хурал шиитпир үндүрген.

* * *

Киров аттыг кедээ ажыл-агый артелиниң кежигүннери 400 ажыг кижи колхозтуң отчёт-соңгулдалыг хуралынга чыылганнар. Колхозчулар артель баштаар чериниң даргазы эш Очур-оолдуң илеткелин дыңнааш, колхозтуң ажыл-чорудулгазында чамдык чедиишкиннерни демдеглевишаан, улуг четпестерни илереткен болгаш ону дүрген чайладыр дугайында саналдарын берген.

Отчёт-соңгулдалыг хурал-биле холбаштыр 4 чыл дургузунда колхозтуң мал ажылының болгаш хову ажылының чедиишкиннерин көргүскен делгелге ажыттынган. Хову бригадазында эш Чүлдүмнүң ажаап өстүргени 40 гектар кызылтастың гектар бүрүзүнден 30 центнер дүжүт ажаап алдынган, «Мильтурум-553» деп сорттуг кызылтасты, эш Доржунуң өстүргени «Албидум-3700» деп сорттуг 95 гектар кызылтастың гектар бүрүзүнден 25 центнер дүжүт алдынганын ылаңгыя «Алдын чаашкын», «Лоховский» деп сорттуг, бедик дүжүттүг суланы, дүжүдү эки болган картофель, капуста, морковь оон-даа өске ногааларны колхозчулар делгелгеде көргүскен. Мал продуктулары — саржаг, сметана, быштак, эът, чаг оон-даа өскелер ында делгетинген. 1951 чылдан 1954 чылга чедир колхоз бүдүрүлгезиниң янзы-бүрү адырларының өзүлде хөгжүлдезин көргүскен диаграммалар база бар.

Дөрт чылдың дургузунда ниитиниң байлаа өскен. Ниитиниң ажыл-агыйын хөгжүдер болгаш быжыглаар дээш шудургу ажылдап турар колхозчулар дыка хөй. Хойжу эш Салбагар 1950 чылда 140 баш хойну хүлээп алгаш, 4 чыл дургузунда 1117 баш чедир өстүрген. О. Прикпей эрткен чылда төрээн 198 өшкүден 226 анайны менди алган. Бир күш-хүнүнге 3 килограмм 100 грамм тараа, 1 рубль 20 копеек онаажып турар. Кедээ ажыл-агый продуктуларын күрүнеге дужаар талазы-биле хүлээлгезин колхоз күүсеткен.

Отчёт-соңгулдалыг хуралга илерээн четпестер мындыг: колхоз баштаар чери агротехниктиг болгаш зоотехниктиг хемчеглерни четпес боттандырган, ниитиниң малының баш санын өстүрериниң, инектерден сүт саап, хойдан дүк кыргып алырының планнарын күүсетпээн.

Часкы тарылгага белеткел четпес чоруп турар, үрезин арыглаашкыны доозулбаан, картофель үрезини четпес, херегletinзе чогуур парник рамалары четче кылдынмаан, малдың ажаалгазын болгаш чемгерилгезин колхоз ам-даа экижидип шыдаваан. Баштаар чер мал ажылында хөй күш кирер ажылдарны механизастаарының хемчеглерин албаан, бо талазы-биле МТС колхозка боттуг дузалашпаан. Күш-ажылдың бүдүрүкчүлүү куду деңнелде болгаш күш-ажылдың сагылга-чуруму кошкак тургустунган. Тудуг планы күүсетинмээн, эш Чигжитей даргалаан ревизия комиссиязы ийи катап эреңгей хыналда чорутканы боордан башка, артельдиң ажыл-агыйының, саң-хөөзүнүң тодаргай ханы хыналдазын чорутпаан.

Колхозтуң улустан алыр өрези—10 ажыг баш чылгы, 10 баш инек, 40 ажыг баш шээр мал амдыгаа чедир эгиттинмээн. Склад эргелекчизи эш Булчун колхозчуларга эптиг-ээлдек эвес, ажыл үезинде оларны манадыр, ажылды соңгаарладып чылзыр чоруктарны болдуруп турган. Тудуг бригадазының бригадири эш Семне-оол озал-ишшиден ажылдап, ажылга төрел-төргүл, таныш-көрүш тыртар чорукту үүлгедип турар дугайын колхозчулар шүгүмчүлээн.

Ниитиниң ажыл-агыйында четпестерни дарый чайладыр, колхозту организас, ажыл-агый талазы-биле улам ыңай быжыглаар болгаш СЭКП ТК-ның январь Пленумунуң доктаалын боттандырар дугайында колхозчулар отчёт-соңгулдалыг хуралга делгереңгей шиитпирни хүлээп алган. Организастыг айтырыг дугайында чугаалашкаш, колхоз баштаар чериниң даргазынга эш Очур-оолду, дарганың оралакчызынга эш Канчыыр-оолду бир үн-биле соңгааннар.

О. ХУНА.

Улус демократиязының чурттарында

В. И. Ленинниң болгаш И. В. Сталинниң музейин Бухарестиде ажыткано

БУХАРЕСТ. Февраль 12-де В. И. Ленинниң болгаш И. В. Сталинниң музейиниң ажыдыышкыны Бухарестиге болган. Музейниң байырлыг ажыдыышкынынга Румын Улус Республиканың министрлер чөвүлелиниң даргазы Георгиу-Деж, Национал Улуг хуралдың Президиумунуң даргазы Петру Гроза, Румынияның Ажылчын партиязының Төп Комитединиң бирги секретары Апостол, хей-ниитиниң төлээлекчилери, дипломаттыг корпустуң кежигүннери киришкеннер.

Румынияның Ажылчын партиязының Төп Комитединиң мурнундан ТК-ның Политбюро кежигүнү Пырвулеску музейни ажыткан.

(СЭТА).

Кыдатта хөмүр даштыг чаа черлерни ажытканы

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң дыңнадып турары болза, мурнуу-барыын Кыдатта үлетпүрнүң улуг төвү — Чунцин чоогунда Чжунляншань дагларының мурнуу ийленчектеринде бедик шынарлыг коксталып турар хөмүр даштыг байлак черлер тывылган.

Баш бурунгаар медээлер-биле алырга, хөмүр даш тывылган бо чер мурнуу-барыын Кыдатта эң улуг болуп турар.

Дыңнадыгда айтып турары болза, мурнуу-барыын Кыдаттың даг үлетпүрүнүң эргелели ол хөмүр дашты ажылдап эгелээринге белеткелди шагда-ла эгелээн.

Чжунляншань дагларындан соңгу талада шинчилел ажылдары үргүлчүлеп турар.

(СЭТА).

Польшада энергетика хөгжүлдези

ВАРШАВА. Польша Улус Республикада электростанцияларның калбак четкизин тургузуп, энергетиктиг тудугларның заводтарын тудуп турар. Алды чыл планының чылдарында Духовта Л. Варынский аттыг, Силезияда «Меховица», Краков воеводствозунда «Явожно-1» база «Явожно-2» болгаш өске-даа электростанциялар ышкаш улуг-улуг электростанциялар ажыглалга кирген. Варшавада болгаш Чаа Гутада металлургия заводунда чуртта бир дугааргы чылыг күжү-биле ажылдаар электроцентральдар туттунган. Висла хемде туттунган баштайгы гидроэлектростанция чоокта чаа электри тогун берген.

Энергетиканың чаа тудугларын ажыглалга кирген чорук электроэнергияның бүдүрерин дыка улгаттырарынга дузалаан. Улусчу Польша ам үеде дайын үезиниң мурнунга бодаарга 3,5 катап хөй электроэнергияны бүдүрүп үндүрүп турар. Эрткен чылын чуртка 1953 чылга бодаарга 13 хуу хөй электроэнергияны ажылдап кылган.

Ам үеде янзы-бүрү районнарда чамдык энергетиктиг тудугларны тудуп турар, оларның иштинде Вроцлав воеводствозунда «Чехница», Варшава воеводствозунда «Остроленка», Познань воеводствозунда «Конин» электростанциялары болгаш өскелер-даа бар.

Польшаның энергетиктиг ажыл-агыйын улам ыңай хөгжүдериниң планы чоокку чылдарда Сан, Буг, Брда хемнерге чаа электростанцияларны. база Скавинада болгаш чурттуң өске-даа районнарында электростанцияларны тударын баш удур көрүп турар.

Польшада ам бүс турбиналарын болгаш электромоторларны бүдүрүп үндүрүп турар. Чүгле сөөлгү ийи чылдың дургузунда электромашиналарның болгаш электродериглерниң элээн каш он-он чаа хевирлериниң бүдүрүлгезин шиңгээдип алган. Эрткен чылын электромашина тудуушкунунуң заводтары 1953 чылга бодаарга дөрт катап хөй бүс турбиналарын бүдүрүп үндүрген.

(СЭТА).

Будапештини Совет Армияның хостааның 10 чыл оюн холбаштыр болган байырлыг хурал

БУДАПЕШТ. Венгрияның Ажылчы чоннар партиязының хоорай комитединиң, Ада-чурттуң улус фронтузунуң хоорай Совединиң болгаш Будапешт комитединиң Совет Армияның Будапештини хостааныңың он чыл оюнга алдар болдурган байырлыг хуралы февраль 13-те Будапештиге болган.

Ол хуралга Венгрияның Ажылчы чоннар партиязының ТК-зының бирги секретары Матиас Ракоши, Венгрияның Ажылчы чоннар партиязының ТК-зының Политбюро кежигүннери, чазак кежигүннери болгаш ССРЭ-ниң Венгрияда элчин черинң төлээлекчилери олурушканнар.

Совет Армияның Будапештини хостааныңың он чыл оюнуң дугайында илеткелди Венгрияның Ажылчы чоннар партиязының ТК-зының Политбюро кежигүнү, Венгр Улус Республиканың Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының оралакчызы Иштван Хидаш кылган.

Венгр улус ооң төрээн чуртунуң найысылалын Совет Армияның маадырлыг дайынчылары хостааның кажан-даа уттпас деп ол чугаалаан. Бистер, Будапештиниң чурттакчылары улус демократиязының тиилелгелиг оруу-биле чаа амыдыралче аппар чыдар оруктап туруп шыдаарывыс-биле оларга хүлээлгелиг бис. Будапештиниң хостааның он чыл оюу болза, чүгле национал өөрүшкүлүг байырлал болур эвес, харын венгр-совет мөңге найыралдың байырлалы база болур деп ол чугаалаан.

Байырлыг кежээниң соонда концерт болган, аңаа Будапештиниң театрларының эң эки күштери киришкен.

(СЭТА).

Болгарияда чаа хөмүр даш бассейнин ажыглалга кирип ап турары

СОФИЯ. Бобов Дол—Болгарияның хөмүр даш үлетпүрүнүң улуг төвү болу берген. Болгарияның барыын талазында бичии суур. Улус эрге-чагыргазының чылдарының дургузунда чоруткан геология шинчилелдери болгар үлетпүрнүң херегледелиниң 20 ажыг хуузун хандырып шыдаар хүрең хөмүр даштың улуг курлавырлары чыдып турар деп чүвени көргүскен.

Сөөлгү ийи чылдың дургузунда Бобов Долга ийи чаа шахтаны туткан. Хөмүр даш тывыжын механизастап турар. Коммунал чурттаалга тудуушкунун калбартып чорутунган. Бобов Дол чуртка улам-на хөй хөмүр дашты берип турар.

(СЭТА).

Пхеньянның тудуушкуну

ПХЕНЬЯН. Пхеньянны катап тургузарының болгаш чаартырының талазы-биле комиссияның даргазы маршал Ким Ир Сенниң ат салган доктаалын корей солуннар парлап үндүрген. 1954 чылда чурттуң улус ажыл-агыйының ниити көдүрлүүшкүнү-биле чергелештир найысылалды катап тургузарын дүрген темпилер-биле боттандырып турган деп доктаалда демдеглеп турар.

1955 чылдың август 15-те корей улус япон империалистерниң колониалдыг дарлалындан чурттуң хосталган хүнүнден бээр он чыл оюн демдеглээр апаар. Корей улустуң национал байырлалын демдеглээри-биле Пхеньянны катап тургузарының болгаш чаартырының талазы-биле комиссия хоорайның моон соңгааргы тудуушкунунуң талазы-биле улуг ажылдарны боттандырарын шиитпирлээн. Бо чылын 245 муң дөрбелчин метр чурттаалга шөлүн туткан турар.

Кореяның хосталган хүнүнде беш каът гостиницаның, ийи поликлиниканың улустуң дээди хуралының, эртемнер академиязының бажыңнарының 8 школаларның болгаш техникумнуң тудуушкунун дооскан турар. Пхеньян вокзалының, төп кинотеатрның чаа бажыңнарының тудуушкунун доозары, база ол ышкаш Кимчак аттыг политехниктиг институттуң, 2 миллион номнар шыгжаар черлиг болгаш 300 олуттарлыг номчулга залдыг эртем библиотеказының, телефон төп станциязының бажыңының тудуушкунун элээн дүргедедири көрдүнген.

Хоорайның үлетпүрүн моон соңгаар хөгжүдери доктаалда база-ла көрдүнүп турар. 60 муң ээргиштерлиг пөс-таавының пхеньян фабриказының болгаш пөс аргыыр фабриканың, база ол ышкаш эът комбинадының, пөс-таавы машиналарының заводун болгаш компрессорлар заводунуң тудуушкунун август 15-те дооскан турар.

(СЭТА).

Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелинде

НЬЮ-ЙОРК. Февраль 14-те, хүн чуруму бадылааның сөөлүнде Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелинге бир дугаарында чаа зеланды төлээ Мунро чүве чугаалаан. Чаа Зеландияның саналын чугаалажып көөрүнге киржиринден КУР-нуң чазааның ойталааны-биле холбаштыр «хаңы сеткил-хомудаанын» ол илереткен. КУР-нуң чазаа Тайваньның болгаш өске-даа кыдат ортулуктарның районунда дүшкүүрлүг чорукту таарыштырарының айтырыын чугаалажып көөрүнден шуут-ла ойталавайн турарының болгаш Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелинде болуннуң дүрүм ёзугаар орнун ээлеп алырынга, Тайваньның районунда дүшкүүрлүг чоруктуң херек кырында чылдагааннарын узуткаарын баш бурунгаар көрүп турар совет төлээлерниң киирген пунктуну чугаалажып көөрүнге киржиринге ооң белениниң дугайында чаа зеланды төлээ чүнү-даа чугаалаваан.

Америк төлээ Лодж база-ла КУР-нуң харыызын «бат кайгадым» деп медеглээн. Ону чугаалап тура ол АКШ-тың КУР-га удур агрессчи үүлгедиглерин «камгалал» хемчеглери кылдыр, а чаа зеланды саналды «тайбынга ынакшылдыг» кылдыр көргүзериң оралдашкан.

Кыдаттың эрик кыдында ортулуктарының районунда дайын чорудулгаларын соксадырынга «таарымчалыг болгаш оожургадыкчы орукту» ажыдып турар дээр янзылыг чаа зеланды саналды Англия деткип турар деп Англияның төлээлекчизи Диксон медеглээн. КУР-нуң чазааның харыызының талазы-биле «сеткили хомудап» турарын илереткеш, Диксон, Англия өске чурттар-биле сүмележип көөр болгаш айтырыгны таарыштырарынга таарымчалыг кандыг-даа саналды көөрүнге белен деп чугаалаан. Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелинге чаа зеланды саналды көөрүн далашкан хереэ чок, хуралдың сорулгазы—КУР-нуң чазааның харыызын чугаалажып көөрү болур деп ол медеглээн. Чаа зеланды айтырыгны чугаалажып көөрүн, Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелиниң хүн айтырыынга ону артыргаш, түр када соксадырын англи төлээ саналдаан.

Диксоннуң саналын Францияның төлээлекчизи деткээш, Айыыл чок чоруктуң Чөвүлели Кыдаттың эрик кыдында ортулуктарының районунда байдалды тооп көрбейн барып шыдавас деп чугаалаан. Чамдык кыдат ортулуктардан чанкайшичилерниң «чайлап үнүп берип турарынга», ол «чайлап үнүүшкүнге» америк чепсектиг күштерниң киржип турарынга, шынында, америк флоттуң үүлгедиглери КУР-нуң иштики херектеринге чаржалажыышкын болуру билдингир турбуже-ле, чаа зеланды саналды Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелиниң хүн айтырыынга арттырарынга француз төлээ чөпшээрешкен, ынчалза-даа Тайвань болгаш өске-даа кыдат ортулуктарның дугайында айтырыгны шиитпирлээринге өске аргалар, чогум-на «чаңчыл болган дипломаттыг чугаалажыышкыннар» база ажыглатынган турарынга күзелдиин ол чугаалаан.

Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелинге чүве чугаалаан Совет Эвилелиниң төлээлекчизи А. А. Соболев чаа зеланды саналдың сорулгазын база ужур-утказын ажыдып илереткен болгаш Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелинге ол пунктуну чугаалажып көөрүнге киржиринден КУР-нуң ойталааның чылдагааннарын тайылбырлаан. Тайваньның болгаш өске-даа кыдат ортулуктарның районунда улустар аразының дүшкүүрлүг чоруунуң чылдагааннарынга—КУР-га удур АКШ-тың агрессчи үүлгедиглериниң ужурундан болуп турар чылдагааннарга делгереңгейи-биле доктаагаш, А. А. Соболев, Кыдаттың иштики херектеринге АКШ-тың чаржалажыышкынын соксадыр талазы-биле хемчеглер алырының оруунче болгаш КНО-да болуннуң дүрүм ёзугаар орнун ээлеп алыр аргазын амга чедир-ле казытырган КУР-га хамаарыштыр шыдажыр аргажок чөптүг эвес чорукту узуткаарынче Айыыл чок чоруктуң Чөвүлели дидими-биле кирбээн шаанда, Ыраккы Чөөн чүкте дүшкүүрлүг чорукту чавырылдырарын чедип алыры болгаш улустар аразының тайбынынга база ол районга айыыл чок чорукка кыжанышгны узуткаары болдунмас деп медеглээн.

Совет төлээлекчи чаа зеланды санал Ыраккы Чөөн-чүкте байдалдың ёзулуг шынының илеретпейн турар, а Тайваньның болгаш өске-даа кыдат ортулуктарның районунда улустар аразының дүшкүүрлүг чоруунуң чылдагааннарын чүгле чажырарынче угланган дээрзин барымдалааш, Айыыл чок чоруктуң Чөвүлели хүн айтырыының ийиги пунктузун— «Тайваньның болгаш өске-даа кыдат ортулуктарның районунда Кыдат Улус Республикага хамаарыштыр АКШ-тың агрессчи үүлгедиишкиннериниң дугайын» чугаалажып көөрүнче шилчиир дугайында шиитпирни хүлээп алыр саналды киирген. Совет Эвилелиниң саналын чугаалажып көөр чорук Ыраккы Чөөн чүкке дайынның өөскүп үнериниң айыылын тургускан чылдагааннарны узуткаар талазы-биле чогуур хемчеглерни ап чорудар арганы бээр деп Соболев демдеглээн. Чөвүлелге ол айтырыгны чугаалажып көөрүн соңгаарладыр санал Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелин чүнү-даа кылбас чорукче херек кырында чыгап турар деп ССРЭ-ниң төлээлекчизи айыткан.

АКШ-тың төлээлекчизи Лодж, хоозун чугаа-биле чөрчүжериниң чаңчыл болган методун ажыглавышаан, совет төлээлекчиниң чугаалаан чүвезин шупту «биеэгиле пропаганда» болур деп медеглээн.

Лоджунуң чугаазының сөөлүнде Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелиниң даргазы Белаунде янзы-бүрү овуузуннуг кажарлаашкыннар-биле Совет Эвилелиниң төлээлериниң киирген пунктуну чугаалажып көөрүнче шилчиир дугайында совет саналды «хүн айтырыындан дашкаар» турар болгаш чаа зеланды саналды чугаалажып көөрүнге эрге тыпсыр дугайында мурнунда хүлээп алдынган шиитпирни эде көөрүнче угланган кылдыр көргүзерин оралдашкан.

Аңаа холбаштыр ССРЭ-ниң төлээлекчизи А. А. Соболев Чаа Зеландияның төлээлериниң саналдааны айтырыг талазы-биле эргеңи тыпсыр дугайында Айыыл чок чоруктуң Чөвүлелиниң шиитпирин эде көөрүн болуннуң негевейн турарын демдеглээн. Совет төлээлер, бир тээ чаа зеланды айтырыгны чугаалажып көөрү доозулганың барыын талакы чурттарның төлээлериниң чугаалары херечилеп турар болганда, Совет Эвилелиниң саналдааны айтырыгны чугаалажып көөрүнче шилчиирин саналдап турар деп Соболев чугаалаан.

Чаа Зеландияның төлээлекчизи сөс алгаш, ооң төлээлериниң саналын чугаалажып көөрү доозулбаан, ынчангаш Совет Эвилелиниң саналын чугаалажып көөрүнче кирери болдунмас деп медеглээрин далашкан.

Аңаа холбаштыр Соболев Чаа Зеландияның төлээлекчизи херек кырында Айыыл чок чоруктуң Чөвүлели чүнү-даа кылбазын үргүлчүлээрин саналдап турар-дыр деп база катап демдеглээн. Чүнү-даа кылбас чорук ындыг чугула айтырыгны канчап-даа шиитпирлеп шыдавас. Хүн айтырыында «Кыдат Улус Республикага хамаарыштыр Тайваньның болгаш өске-даа кыдат ортулуктарның районунда АКШ-тың агрессчи үүлгедиглериниң дугайында» деп кирген ээлчеглиг айтырыгны чугаалажып көөрүнче Айыыл чок чоруктуң Чөвүлели кирерин Соболев маргыдып турган. ССРЭ-ниң төлээлекчизи, ооң саналын бадылаашкынга кирген турарын негээн.

Америк болгаш англи төлээлерниң баштааны Чөвүлелдиң хөй кезии КУР-га удур америк агрессияның дугайында совет айтырыгны чугаалажып көөрүнче чөвүлел кирериниң талазы-биле Соболевтуң саналын хүлээвээн.

(СЭТА).

Францияда чазак кризизи

Чазак тургузарындан Пфлимлен ойталаан

ПАРИЖ, февраль 14. Бөгүн ол черниң шагы-биле 4 шакта МРП партияның кежигүнү Пьер Пфлимлен чазак тургузарындан болуннуң ойталааның дугайын республиканың президентизинге медеглээн. Министр эрге-хүлээлгелерни хуваар талазы-биле барыын үзелдиг партияларның аразында дугуржулга чедип алырының болдунмазы-биле холбаштыр олар бо шиитпирни хүлээп алган. «Национал чаңгыс эптиң чазаан» тургузарын чедип алыр дээш чадап кааның Пфлимлен билинген.

Ооң соонда удавааңда президент Коти социалистиг партияның сураглыг ажылдакчызы Кристиан Пинону болунга келдирип алгаш, чазак тургузарын аңаа сүмелээн. Президентиге харыы бээриниң мурнунда болуннуң политиктиг чаңгыс үзел-бодалдыгтары-биле чугаалажып көөр апаарын Пино медеглээн.

Францияда чазак кризизи он хонук үргүлчүлевишаан турар. Чаа чазак тургузарын президент дагзып турган ийи кандидаттар—Пинней болгаш Пфлимлен олар бо сорулганы күүседир аргажок болганнар. Парламенттиниң барыын үзелдиг бөлүктери ам хиреде чазактың программазының-даа, министр эрге-дужаалдарны хуваарының дугайында айтырыг талазы-биле-даа бот-боттарының аразында дугуржуп чадап каан.

Чазак кризизиниң улам узамдыгып турарының чылдагааны болза, барыын үзелдиг партияларның политиказының болгаш чурттуң күзел-соруунуң аразында улам ханылап турар чөрүлдээ болур деп демократтыг парлалга демдеглеп турар. «Агыышкынга удур, бүгү улуска удур баары ындыг-ла чиик эвес. Буступ дүжери баш бурунгаар чайлаш чок авантюра дугайында чугаа болуп турган үеде мындыг янзылыг аватюрага кирериниң белениниң профессионалдыг политикчилерниң иштинден кым-бир кижи көргүзүп болур бе ынчаш деп чүве кижи бүрүзүнге билдинер бе?» деп «Юманите» солун бижип турар «Немец өжээн негекчилерни чепсеглээри чайлаш чок» дээр дугайында французтарны кым-даа бүзүредип шыдавас деп «Юманите» демдеглеп турар.

(СЭТА).

Иранга Совет Эвилелиниң дузаламчызы

ТЕГЕРАН. Иран Азербайджанынга тараа культураларының дүжүлү чок болганы-биле, чуртка аъш-чемниң бергедээшкиннери-биле холбаштыр Иранның чазаа 10 муң тонна кызылтасты Иранга бээр дугайында дилегни Совет чазакка кылган.

Совет чазак ол дилегни хандырган. Иранга 10 муң тонна кызылтасты садар болгаш ону 1955 чылдың февраль-март дургузунда чедирип бээр дугайында Иранда ССРЭ-ниң садыг, элчиниң чери даштыкы садыг чорудулгаларының иран ниитилели-биле февраль 15-те керээ чарган.

(СЭТА).

Чехословакия биле Бирманың аразында садыг дугуржулгазынга ат салганы

ПРАГА. Чехословакияның телеграф агентилелиниң дыңнадыы-биле алырга, Чехословакия биле Бирманың аразында узун хуусаалыг садыг дугуржулгазынга база төлевирлер дугайында дугуржулгага Прагага ат салган. Бо дугуржулга ёзугаар Чехословакия Бирмага янзы-бүрү дериншкинин, машиналарны болгаш чиик үлетпүрнүң кылыгларын бээр, Бирма Чехословакияже рис, мал чеми тараа, каучук, вольфрам болгаш өске-даа чүүлдерни экспорттаар апаар.

(СЭТА).

Атомнуг чепсекти хоругдаары дээш Финляндияда демисел

ХЕЛЬСИНКИ. «Тюэкансан саномат» солуннуң дыңнадып турар болза, «Тапиола» деп тудуг фирмазының ажылчыннары атомнуг чепсекти ажыглаарынга хамаарыштыр соңгу-атлантика эвилелиниң чөвүлелиниң чоокта чаа шиитпири-биле холбаштыр атомнуг дайынның айыылының дугайында айтырыгны боттарының хуралынга чугаалажып көргеннер. Хуралдың киржикчилери чазакче ооң эргезинде турар бүгү-ле бар аргалар-биле атомнуг дайынны хоругдаар дугайында делегейниң хөй-ниитизиниң санал-оналын деткиирин дилээн чагааны чоруткан.

(СЭТА).

Бельгияда ажыл соксадыышкынныг шимчээшкин

БРЮССЕЛЬ. Алмазогранил мастерскаяларының ажыл төлевирин бедидерин негеп турар ийи муң ажылчыннарының ажыл соксадыышкыны Антверпенде бир ай ажыр үргүлчүлеп турар.

Февраль 10-да Антверпенниң бүгү алмазогранил бүдүрүлгелериниң ажылчыннары боттарының ажыл соксадыышкынын кылып турар эштери-биле эп-сеткил каттыштырыышкынын кылдыр 24 шактыг ажыл соксадыышкынын чоруткannар. Ажыл соксадыышкынының киржикчилери хоорайның кудумчулары-биле чыскаалып алгаш чоруп турганнар. Ооң соонда митинг болган, аңаа профэвилелиниң даргазы Сгутер чүве чугаалаан. Ажыл соксадыышкыны кылып турарларның негелдези чөптүг деп ол чыылганнарның алыш часкаашкыны болуп турунда медеглээн болгаш ажылчы чоннарның чаңгыс эвин бажыглаарынче кыйгырган.

Антверпенниң ажылчыннарының ажыл соксадыышкынын бижившаан, «Друуж» солуннуң демдеглеп турары болза, сөөлгү үениң дургузунда канчаар-даа аажок кудулап баткан боттарының амыдырал дешпелин бедидерин чедип алыр деп бельги ажылчы чоннарның шиитпирлиг чоруу бо демиседе көстүп турар.

(СЭТА).

ГОЛЛАНДИЯНЫҢ ЧОНУНУҢ САНЫ

ГАГА. Төп статистика бюрозунуң медээзин ёзугаар алырга 1955 чылдың январь 1-де Голландияның чонунуң саны 10679 муң кижи четкен.

(СЭТА).

Голландияда ажыл чок чоруктуң өзүлдези

ГААГА. «Хет Федерланд» солуннуң дыңнадып турарын ёзугаар алырга, Голландияда ажыл чок болуп турар эр кижилериниң саны 1955 чылдың январының дургузунда 10 муң кижиге өскен.

(СЭТА).

Мурнуу-Чөөн Азияда шериг блогунуң киржикчилери чурттарның дайын белеткели

НЬЮ-ЙОРК. Юнайтед Пресс агентилелиниң Лондонда корреспондентизиниң дыңнадыындан илерэп турары болза, Мурнуу-Чөөн Азия чурттарында национал-хосталгалыг шимчээшкинни базарының пландарын англи шериг бөлүктери ажылдап кылып турарлар. Австралия болгаш Чаа Зеландия-биле сырый кады ажылдажылга-биле Англияның ажылдап кылганы ол пландарны СЕАТО-ну (Мурнуу-Чөөн Азияда агрессчи блокту) кылган сөс күрүнелерниң Бангкокка болур чөвүлел хуралынга «СЕАТО-нуң политиказы»-биле дүүштүрүп көрген турар деп корреспондент демдеглеп турар.

Ол шериг пландарында Малайяның Мурнуу-Чөөн Азияга чугула стратегтиг байдалын барымдалааш, аңаа кескү черни тускайлап турар деп корреспондент айтып турар. Ылангыя, Сингапурдан алдынган медээ ёзугаар алырга, Англия болза, чамдык аэродромнарны дериившаан, Малайяга шериг-агаар күштерин көвүдедир деп турар.

ЛОНДОН. Рейтер агентилелиниң дыңнадып турары-биле алырга Британ империяның чурттарының премьер-министрлериниң Лондонга болган конференциязынга Англия, Австралия, Чаа Зеландия Сингапурга тускай авиа-бөлүктерни тургузарының планынга хамаарыштыр боттарын билчир чорукту чедип алганнар. Чаа реактивтиг бомбардировщиктер болгаш истребительдер-биле хандыртынган ол авиа-бөлүктер болза, агентилелдиң сөзү-биле алырга, СЕАТО-нуң киржикчизи чурттарның шериг пландарынга үш чурттарның «баштайгы салыышкыны» болур.

(СЭТА).

Бүгү-эвилелдиң шыдыраа чемпионады

Февраль 16-да төндүр салдынмаан үш салыышкыннарны төндүр салган. Материалдыг артыкшылды ажыглап, Лисицын Смысловту удуп алган. Симагин Миксенас-биле салыышкынынга уттурганын билинген. Щербаков биле Котовтуң салыышкыны 99-ку кеште хайым болуп доозулган.

Дөрт салыышкыннарның соонда маргылдааның киржикчилериниң байдалы мындыг.

Гроссмейстер Геллер 3,5 санныг, делегей чемпиону Ботвинник болгаш мастер Спасский 3 — 3 саннарлыг, гроссмейстерлер Смыслов, Петросян, Флор болгаш мастер Мекенас 2,5 — 2,5 саннарлыг.

(СЭТА).

Судтуң залындан

Тес-Хем районнуң улус суду Самагалдай суурнуң үлетпүр бараанларының магазининден бараан оорлаан Николай Барбаович Кажүндүптүң херээн үзүп шииткен.

Судтан Н. Кажүндүптү «Күрүнениң, хөй-ниитиниң социалистиг өнчүзүнүң болгаш хамаатыларның хуу өнчүзүнүң камгалалын күштелдирер дугайында» ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң 1947 чылдың июнь 4-теги Чарлыының 3 чүүлү-биле буруудаткаш, 5 чылда эдип чагаар күш-ажыл лагеринге хоругдап шииткен болгаш оорлаан бараанының өртээн төлеткен.

А. ЛАНЗЫ.

Чазалга

Бо чылдың февраль 17-де үнген № 35 «Шын» солуннуң дөрткү арнында Совет Социалистиг Республикаларның Эвилелиниң 1955 чылда Күрүне бюджединиң дугайында Хоойлу деп материалдың бирги колонказының адаандан өрү ийиги абзазын «11 чүүл. ССРЭ-ниң 1955 чылда Күрүне бюджединге ССРЭ-ниң Камгалал министерствозунуң сметазының талазы-биле акшаландырыышкынны 112.122.710 муң рубль түңге доктаадыр» деп номчуур-тур.

Редактор Д. О. БЕГЗИ.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл, Щетинкин кудумчузу, бажың № 8 ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторнуң 8—62; редакторнуң оралакчызының 8—68, партийжи амыдырал, пропаганда, көдээ ажыл-агый, культура болгаш амыдырал килдистериниң болгаш бухгалтерияның—3—65, харыысалгалыг секретарьның 4—98, иштики информация, чагаа, үлетпүр транспорт килдистериниң—3—88.

ТС—01567.

Культура эргелелиниң типографиязы